

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra slavistiky

Ruská menšina v České republice

Bakalářská práce

Autor: Tereza Ontlová
Studijní program: B7507 – Specializace v pedagogice
Studijní obor: Etická výchova se zaměřením na
vzdělávání
Ruský jazyk se zaměřením na vzdělávání
Vedoucí práce: Mgr. Jana Kostincová, Ph.D.

Hradec Králové

2016

Zadání bakalářské práce

Autor:	Tereza Ontlová
Studium:	P131483
Studijní program:	B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Etická výchova se zaměřením na vzdělávání, Ruský jazyk se zaměřením na vzdělávání
Název bakalářské práce:	Ruská menšina v České republice
Název bakalářské práce AJ:	Russian Minority in the Czech Republic

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Práce je věnována otázkám souvisejících se životem ruské menšiny na území ČR. Dále se zabývá legislativní úpravou týkající se pobytu cizinců v ČR a podmínek získání českého státního občanství. Analyzuje změny, ke kterým došlo v ruské diaspoře v průběhu posledních 10 let. Prostřednictvím kvantitativního výzkumu porovnává pohled ruské menšiny na život v ČR s názorem české společnosti na ruské imigranty. Dotazníky se dále zabývají důvody, které vedou Rusy k trvalému pobytu v České republice.

SLÁDEK, Karel. Ruská diaspora v České republice, Praha: Pavel Mervart, 2010. 148 s. ISBN: 978-80-87378-49-6
SLÁDEK, Karel. Ruská menšina a česká společnost, Ostrava: Moravapress, 2014. 106 s. ISBN: 978-80-87-853-12-2
VYCHODILOVÁ, Zdeňka. STĚPANOVÁ, Ludmila. Zeměpisné a politické reálie současného Ruska, Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. 104 s. ISBN: 80-244-1164-4
SKOKAN, Ladislav. Reálie Ruska, Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně, 2000. 177 s. ISBN: 80-7044-297-2

Garantující pracoviště:	Katedra slavistiky, Pedagogická fakulta
Vedoucí práce:	Mgr. Jana Kostincová, Ph.D.
Oponent:	Mgr. Miroslav Půža, Ph.D.
Datum zadání závěrečné práce:	22.8.2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala, pod odborným vedením vedoucí bakalářské práce samostatně s využitím uvedených zdrojů

V Hradci Králové dne.....

.....
Tereza Ontlová

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat paní doktorce Janě Kostincové za její čas, trpělivost a pomoc, kterou mi poskytla při zpracování této závěrečné bakalářské práce.

Anotace:

ONTLOVÁ, Tereza. *Ruská menšina v České republice*. Hradec Králové, 2016.
Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta, Katedra slavistiky.

Práce je věnována otázkám souvisejícím se životem ruské menšiny na území ČR. Dále se zabývá legislativní úpravou týkající se pobytu cizinců v ČR a podmínek získání českého státního občanství. Analyzuje změny, ke kterým došlo v ruské diaspoře v průběhu posledních 10 let. Prostřednictvím kvantitativního výzkumu porovnává pohled ruské menšiny na život v ČR s názorem české společnosti na ruské imigranty. Dotazníky se dále zabývají důvody, které vedou Rusy k trvalému pobytu v České republice.

Klíčová slova: Ruská národnostní menšina, migrace, Rusové v České republice

Annotation

ONTLOVÁ, Tereza. *Russian Minority in the Czech Republic*. Hradec Králové, 2016.
Bachelor Degree Thesis. University Hradec Králové, Faculty of Education, Department of Slavonic Studies.

This research questions some of the key consequences of Russian minorities living in the Czech Republic. It also tackles some of the legislative aspects of non citizens residing in this country, as well as the current conditions of obtaining Czech citizenship. Furthermore, it analyzes changes in the Russian diaspora in past 10 years. The quantitative analysis also examines the stance between the Russian immigrants and the Czech public. Additionally, the questionnaire evaluates the reasons behind the permanent stay of Russian minorities in the Czech Republic.

Keywords:

Russian minority, migration, Russians in the Czech Republic

Obsah

Úvod.....	8
1 Ruská menšina	10
1.1 Náboženství.....	10
1.2 Jazyk.....	11
2 Legislativní úprava týkající se ruské menšiny v ČR.....	11
3 Druhy migrace	12
4 Vývoj migrace ruské populace do ČR	13
4.1 Migrace po roce 1917.....	13
4.2 Migrace po roce 1945.....	19
4.3 Migrace v 60. - 80. letech.....	22
4.4 Migrace po roku 1989	23
5 Důvody k migraci	24
5.1 Migrace z politického důvodu.....	24
5.2 Migrace z důvodu bezpečnosti.....	24
5.3 Migrace za vzděláním	25
6 Dotazníkové šetření v problematice ruské imigrace do ČR	26
6.1 Cíl a metoda výzkumu	26
6.2 Metoda výzkumu.....	26
6.3 Výběr respondentů dle kritérií	27
6.3.1 Věk.....	27
6.3.2 Pohlaví	27
6.3.3 Nejvyšší dosažené vzdělání	27
6.4 Způsob tvorby otázek do dotazníkového šetření.....	28
6.5 Vyhodnocení dotazníku	29
6.6 Vyhotovení dotazníku	30
7 Analýza nastavených hypotéz.....	42

7.1 První hypotéza: Rusové se do České republiky stěhují z důvodu bezpečí, které se jim v jejich zemi nedostává.	42
7.2 Druhá hypotéza: Mezi migranty jsou převážně mladí lidé, kteří do Česka přijeli za studiem a chtějí nadále zůstat v České republice.....	42
8 Závěr a shrnutí praktické části	42
Závěr	45
Seznam literatury	46
Seznam příloh	51

Úvod

Tématem mé bakalářské práce je ruská menšina v České republice. Toto téma jsem zvolila zejména z důvodu narůstajícího počtu migrantů v České republice.

Práce se v teoretické části bude věnovat zejména vymezení klíčových pojmů úzce spjatých s touto problematikou. Součástí druhé kapitoly bude rozbor právní úpravy týkající se pobytu cizinců na území České republiky, neboť každý jedinec, který migruje do České republiky musí splňovat určitá kritéria.

Za nepostradatelnou pasáž práce považuji vymezení migrace, na kterou bude nahlíženo prostřednictvím dostupných literárních zdrojů. Tato část bude nejdůležitější z hlediska vývoje od minulosti po současnost. Hlavním pilířem teoretické části se pak stanou migrační vlny chronologicky seřazené dle časové osy. Ty budou datovány od roku 1917, přes konec druhé světové války, 60. – 80. léta, až po migraci po roce 1989. V této kapitole budou ujasněny faktory a návaznosti vedoucí na současnou vlnu migraci Rusů. V podkapitole migrace Rusů po roce 1917 budou vyzdviženy zejména události týkající se tohoto roku např. revoluce, válka a politické změny. Za klíčové považuji detailněji vykreslit Ruskou pomocnou akci od jejího vzniku až po zánik.

Po druhé světové válce přišla druhá vlna migrace, které bude vymezena v podkapitole 4.2. Teoretická část mé práce se dále bude zabírat třetí vlnou migrace v období 60. – 80. let, kdy v České republice zůstala většina potomků emigrantů. Poslední vlna bude popisovat již otevřené hranice a volné posuny přes hranice po roce 1989. Budou charakterizovány spolkové činnosti, které byly obnoveny a agentury, které napomáhaly Rusům při emigraci. Pro příklad budou na konci teoretické části mé práce uvedeny nejznámější ruští představitelé migrace do ČR.

V poslední kapitole teoretické části bude upozorněno na důvody, které vedou k migraci. Ty budou podloženy dostupnou literaturou. Na základě literárních zdrojů budou vymezena základní hlediska (politická, ekonomická, vzdělání a bezpečnost), která povedou k potvrzení či vyvrácení výstupů z dotazníkového šetření.

Cílem mé práce bude zmapovat důvody vedoucí ruskou národnostní menšinu do České republiky, k čemuž dopomůže vlastní dotazníkové šetření. Dotazník bude šířen mezi ruské migranty do České republiky prostřednictvím zaslání emailu

s odkazem na dotazník umístěný na internetu či veřejné síti (Facebook). Díky výstupům z dotazníku bude možno potvrdit či vyvrátit předem nastavené základní hypotézy – *Rusové se do České republiky stěhují z důvodu bezpečí, které se jim v jejich zemi nedostává* a dále *Mezi migranty jsou převážně mladí lidé, kteří do* *Česka* *přijeli za studiem a chtějí nadále zůstat v České republice*. Pro názornost budou odpovědi respondentů graficky zpracovány, čímž bude zjednodušena komparace výstupů z dotazníkového šetření na základě základních kritérií (věk, pohlaví, nejvyšší dosažené vzdělání).

1 Ruská menšina

Česká republika je označována za stát homogenní. V době tehdejšího Československa byly jen dva typy národností - československá a německá. Tyto národnosti však nezůstaly dominantními navždy, po druhé světové válce docházelo k emigraci a Němců značně ubývalo a jiných národností naopak přibývalo.

Národnostní struktura v České republice je velmi pestrá. V roce 2011 se k ruskému občanství v České republice hlásilo okolo 12, 5 tisíce obyvatel, což je přibližně 0, 12% obyvatel.¹ Počet obyvatel pobývajících přechodně však klesá. Novým fenoménem je nyní trvalý pobyt, který stále v posledních letech roste. V roce 2015 se oproti roku 2011 rapidně zvýšil na 34 757 počet občanů Ruské federace.² Největší část ruské menšiny pobývá v oblasti Karlových Varů, Prahy, Brna a jiných měst. Dle statistických tabulek lze sledovat, že ruská menšina vyhledává města s vysokým počtem obyvatel.³

Co se týče nárůstu cizinců v České republice, lze konstatovat, že počet Rusů se zvýšil v porovnání deseti let o 7 tisíc. Pokud bychom měli procentuálně rozdělit dle ČSÚ migranty z Ruska, zjistili bychom, že 81, 4 % Rusů je ve věku 15 - 64 let.

1.1 Náboženství

Rusko je sekulární stát. Patří mezi státy, které nejsou spojovány s žádnou náboženskou ideologií a obyvatelé mají svobodu vyznání. V současnosti se hlásí kolem 140 mil. obyvatel k různým ideologiím. Nejvíce zastoupeným náboženstvím je pravoslaví, které je zároveň považováno za nejstarší náboženství, ke kterému se hlásí přibližně 70 % obyvatel. Poté následuje islám. Islám je oproti pravoslaví značně menšího zastoupení. K islámu se hlásí okolo 5 mil. obyvatel, jehož vyznavači žijí především ve velkých městech v Rusku jako je např. Petrohrad.

Při migraci nedochází u Rusů ke změně náboženství nebo k ateismu. Své náboženství Rusové uctívají a pokračují s nimi - na území České republiky.

---

¹ Ruská menšina v Česku. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. 2016 [cit. 2016-03-09]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Rusk%C3%A1_men%C5%A1ina_v_%C4%8Cesku

² Cizinci v České republice: Integrace cizinců v ČR. *Cizinci v ČR* [online]. 2015 [cit. 2016-03-09]. Dostupné z: <http://cizinci.cz/cs/2017-cizinci-v-cr>

³ Český statistický úřad: www.czso.cz

1.2 Jazyk

Ruský jazyk patří mezi slovanské jazyky. Používá se v několika zemích a stává se opět jedním z nejpoužívanějších jazyků. Díky tomu patří k jazykům OSN. Slouží ke komunikaci především v Ruské federaci, Ukrajině, Bělorusku a jiných státech bývalého SSSR.

Migranti, ač jsou na území České republiky se snaží mluvit češtinou, avšak ruský jazyk během pobytu jak trvalého, tak krátkodobého nezapomínají. Jazyk je pro ně mateřský a je součástí jejich kultury.

2 Legislativní úprava týkající se ruské menšiny v ČR

Každý cizinec na území České republiky musí splňovat některé právní náležitosti. Pro každého cizince však nejsou stejné. Každý jedinec spadá do jiné skupiny, dle druhu pobytu. V současnosti je mnoho práv a povinností, která jsou pro každou skupinu odlišná. Tato část, slouží k porozumění kategorie pobytů a ujasnění si jich dle zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky.⁴

Podání žádosti o české občanství až po jeho vyřízení je často dlouhodobým procesem a také značně náročným. Může trvat i v řádu let. Podávání se obvykle provádí na matrice krajského úřadu České republiky nebo na úřadu, rodného bydliště, kde žadatel odevzdá potřebné dokumenty. Mezi těmito dokumenty je například rodný list, kopie pasu, oddací list, výpis z trestního rejstříku, potvrzení o zaměstnání a potvrzení o výši příjmu, doklad o vzdělání, vysvědčení z ČR, pokud zde studoval, dále životopis psaný volnou formou v českém jazyce. Hlavní část je písemná část, tam žadatel uvádí, proč chce české občanství – jaké má k tomu důvody. O udělení státního občanství rozhoduje Ministerstvo vnitra České republiky, které má na svůj rozsudek 180 dnů ode dne doručení žádosti. Pokud se žadateli vrátí žádost zamítnutá, může znovu žádat o občanství po uplynutí 2 let.⁵

Hlavní podmínkou pro získání občanství je, že žadatel musí mít na území České republiky trvalý pobyt minimálně 5 let do podání žádosti. Také musí prokázat,

---

⁴ Ministerstvo vnitra: České republiky. *Státní občanství: Udělení státního občanství České republiky* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2015 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/udeleni-statniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>

⁵ Občanství: Udělování státního občanství ČR. *Občanství* [online]. 2014 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: http://obcanstvi.cestina-pro-cizince.cz/?p=zadost-o-udeleni-statniho-obcanstvi-cr&hl=cs_CZ

že v rozpětí jedné poloviny pobytu, se zdržuje na území České republiky. Další velmi zásadní podmínkou je trestní bezúhonnost, která je posuzována u osob starších patnácti let, dále že žadatel nebyl pravomocně odsouzen a pobývá na území České republiky alespoň 10 let.

Znalost českého jazyka je zásadním krokem pro získání občanství. Žadatel musí prokázat, že dokáže komunikovat v českém jazyce, studoval alespoň tři roky střední nebo vysokou školu. Jestli žadatel prošel státními maturitními zkouškami z českého jazyka, státní jazykovou zkouškou z českého jazyka, zkoušku z českého jazyka jakožto cizího jazyka (úroveň B1) a jinými zkouškami úspěšně, nemusí prokazovat na Karlově Univerzitě jeho znalost. Pokud nemá ani jednu z těchto zkoušek, skládá jinou zkoušku z českého jazyka na Ústavu jazykové a odborné přípravy Univerzity Karlovy.

3 Druhy migrace

V této kapitole bych se chtěla věnovat druhům emigrace. Dále budu popisovat důvody, které k ní vedou. Migrace jakožto proces, je přesun obyvatelstva z jedné země, pohybem do té druhé. Tyto dvě územní jednotky znamenají v převážné části i stálou změnu pobytu.⁶ Základní rozdělení migrace je na migraci tzv. vnitřní a vnější.

Vnitřní migrace je vnitrostátní, což znamená stěhování se uvnitř daného státu. Probíhá v kratší vzdálenosti a je svázána s průběhem urbanizací. Vnitřní migrace byla především známá ve 20. století, kdy se lidé z horší oblasti stěhovali do oblasti příznivější svůj život. Značný posun se objevil ze stěhování z vesnic do větších měst. Hlavními příčinami byla lepší úroveň života, větší uplatnění v práci, vyšší mzdy aj.

Následující migrací je migrace vnější, kdy se jedná o proces přesunu obyvatelstva přes hranice. K této mezistátní migraci zařazujeme termíny emigrace a imigrace. Emigrace je opuštění či útěk ze země (vystěhování). Často matoucím je termín imigrace, který je opakem emigrace a je to (přistěhování). Vnější migrace je především způsobena z důvodu náboženského, politického, ekonomického atd.

---

⁶ PAVLÍK, Zdeněk a KUČERA, Milan (eds.). *Populační vývoj České republiky 1990-2002*. 1. vyd. Praha: Demoart, 2002. 607s. ISBN 80-902686-8-4

4 Vývoj migrace ruské populace do ČR

V této kapitole se budu detailněji zaměřovat na emigrační vlny, které proběhly od roku 1917. Dále budu pokračovat souvislostmi, které vedly v historii k těmto posunům obyvatelstva. Nastíním celkem průběh čtyř emigračních vln. V první vlně budu popisovat období týkající se Ruska po roce 1917. Během této první vlny uteklo z Ruska na 2 miliony lidí. Druhou vlnu emigrace započal konec 2. světové války v roce 1945. Tato druhá vlna zasáhla jak SSSR, tak zbytek světa. Třetí vlna byla mezi 60. a 80. lety. Za čtvrtou se považuje období od 90. let, vlna, po Sametové revoluci (1989) a rozpadu SSSR (1991) až dodnes.

Motivy k emigraci jsou různé, jak uvádí K. Sládek: „Klasické členění migrace vychází z dichotomie migrace nucené (zapříčiněné politickou či ekonomickou nestabilitou, případně přírodní katastrofou) a dobrovolné (pracovní, řetězovou, „neimigrační“ a inovační).“⁷ Zpočátku bylo na území Československa přibližně 8 tisíc imigrantů. Mezi nimi byli vojáci, zajatci první světové války, civilní obyvatelstvo.⁸ Tato kapitola se snaží ujasnit souvislosti a návaznost na současnou emigraci Rusů.

4.1 Migrace po roce 1917

Tento rok se navždy zapíše do ruské historie. Vyznačuje čas únorové a říjnové revoluce, první světové války, politických změn, s nimiž souvisí masová imigrace. Ve 20. letech 20. století je Československo označováno, hned po Paříži, jako druhé evropské kulturní centrum migrantů z Ruska. Toto byla první vlna ruských migrantů, jež zmiňuje ve své publikaci Veber.⁹

První republika se stává novým domovem mnoha Rusů, kteří po roce 1917 utíkali z Ruska. K moci se po odstoupení cara Mikuláše II., který byl také posledním ruským carem, dostala Prozatímní vláda, která ale neustála tlak a mnohokrát měnila svou strukturu. Velkým tlakem pro tuto vládu, byli socialisté. Po odstranění

---

⁷ SLÁDEK, Karel. *Ruská diaspora v České republice: sociální, politická a religiózní variabilita ruských migrantů*. Praha: Pavel Mervart, 2010. 26s. ISBN 978-80-87378-49-6.

⁸ SLÁDEK, Zdeněk. Ruská emigrace v Československu. In: *Slovanský přehled : časopis pro dějiny střední, východní a jihovýchodní Evropy*. Praha : Ústav dějin střední a východní Evropy AV ČR. – Roč. 79, č. 1, 1993. s.2. ISBN 0037-6922

⁹ VEBER, Václav. *Ruská a ukrajinská emigrace v ČSR v letech 1918-1945 : sborník studií*. Praha : Karolinum, 1995. 7 s. ISBN 80-7184-083-1

Prozatímní vlády, nastupují na řadu bolševici, kteří mají v té době větší moc. Tato strana nabývala na síle a díky násilné revoluci v roce 1917, tzv. říjnové revoluci, kdy padá Ruské impérium, se dostávají k úplné moci bolševici. Hned poté, co se dostali k moci, vzniká veliký konflikt mezi politickými stranami, což má významný dopad na celé Rusko. Proti sobě stojí bolševici a bývalí carští důstojníci, kozáci, kteří dávají dohromady vojska. Dochází k občanské válce.

Významným krokem bolševiků bylo na začátku 30. let zakázání všech ostatních politických stran. Z Ruska prchali odpůrci totalitního režimu, kteří nesouhlasili s vládou. V této době migrovalo přibližně okolo 2 milionů lidí. Vzhledem k této situaci, která se odehrávala na území Ruska, mluvíme o první emigraci nucené, jak Karel Sládek zmiňuje ve své knize. Ale ne všem se podařilo opustit svou zemi.¹⁰

V Rusku končí občanská válka prohrou bělogvardějců v listopadu roku 1920. Tato válka vyhnala ze domovů okolo 150 tisíc vojáků, politiků, lékařů, sester a jiných. Tito uprchlíci putovali až do evakuačních táborů v oblasti Cařihradu, na poloostrov Gallipoli a dále také do Jugoslávie, Bulharska a Rumunska.¹¹ V Československých Národních listech se začaly objevovat zprávy, které poskytovaly informace o přípravách pomocné akce uprchlíkům z Ruska.¹² Neustále zhoršující se podmínky v přeplněných evakuačních táborech donutily uprchlíky k obrácení se na organizace s prosbou o potraviny a materiální pomoc. Tyto organizace se však obracely ke státu s prosbou přijetí uprchlíků do svých zemí. Na těžkou situaci v táborech v Rusku upozornili národně sociální poslanci A. Hajn a K. Kramář, kteří zásadně přispěli k realizaci této pomoci, kdy vládě předkládali návrhy na co nejrychlejším poskytnutí azylu.¹³

Edvard Beneš, jakožto ministr zahraničí v této době prosazoval pomoc ruským běžencům. Když měl schválit připravovaný politický projekt, rozhodl se jej

---

10 SLÁDEK, Karel. *Ruská diaspora v České republice: sociální, politická a religiózní variabilita ruských migrantů*. Praha: Pavel Mervart, 2010. 27s. ISBN 978-80-87378-49-6

11 KOPŘIVOVÁ, Anastasie. *Střediska ruského emigrantského života v Praze (1921- 1952)*, s. 7. 1. vydání. Bibliografie Slovanské knihovny. ISBN 8070503785.

12 *Národní listy* 13. 1. 1921, roč. 61, č. 12, s. 3. Článek Kopala - Stěhovského Porouchané Rusko.

13 SLÁDEK, Zdeněk. *České prostředí a ruská emigrace (1918-1938)*. In: Běloševská, Ljubov. *Duchovní proudy ruské a ukrajinské emigrace v Československé republice (1919-1939)*. Praha: Slovanský ústav AV ČR, 1999, s. 11

nepodpořit, vzhledem k tomu, že mu chyběla humanitární stránka v pomoci ruským emigrantům. Hlavní těžiště humanitární pomoci bylo ve výchově a vzdělávání nových odborníků, protože po revolucích se politická emigrace nikdy nenavrací zpět na místa, která musela dříve opustit.¹⁴

Československo mělo několik orgánů, které hlavně díky Tomáši Garrigue Masarykovi, 17 ministerstvům, vládnímu úřadu, Červenému kříži a dalším významným politikům pomáhaly migrantům v Československu. Vše vznikalo pod původním názvem „Podpůrná akce ve prospěch uprchlíků v R.Č.S., nyní však zmiňované jakožto „Ruská pomocná akce“. Předpokladem byla krátkodobost a to konkrétně se mělo týkat pěti let (do roku 1928). Toto se však ukázalo býti v průběhu let klamným. Čekali, že Rusové se poté vrátí do své rodné země, avšak velká část zůstala již nadobro v České republice.

Ruská pomocná akce byla schválena vládou Československé republiky a byla zcela hrazena ministerstvem zahraničních věcí. Celkem od roku 1921 do roku 1937 bylo ze státního rozpočtu na tuto akci uvolněno 508 034 511 Kčs.¹⁵ Ministerstvo otevřelo sekci vedenou ministrem dr. Václavem Girsym, který zřídil komisi vše korigující. První zasedání komise proběhlo v červenci roku 1921, kdy byly stanoveny úkoly zaměřené na ruskou pomocnou akci.¹⁶ Mezi první úkoly této komise, bylo zařídit uprchlíkům, kteří byli bez zázemí, nocleh a jídlo, dále zdravotnickou pomoc a umožnit dokončení studia. Značně nejnákladnějším z celé akce se jevílo vzdělávání ruských emigrantů, proto se zapojily i mimostátní instituce jako Všeckožácký selsko-hospodářský svaz, Československý červený kříž a nebo také ruský ZEMGOR.¹⁷ ZEMGOR dle Československých úřadů patřil k zcela spolehlivým nepolitickým organizacím. Spolu s organizacemi Všeckožácký selsko-hospodářský svaz a Sdružení Kubánců v ČSR byli upřednostňováni v jednání týkajícím se běženců.

---

¹⁴ Sládek, Zdeněk. České prostředí a ruská emigrace (1918 - 1938). In: Běloševská, Ljubov. Duchovní proudy ruské a ukrajinské emigrace v Československé republice (1919 - 1939). Praha: Slovanský ústav AV ČR, 1999, s. ¹⁵ Taktéž

¹⁶ SLÁDEK, Zdeněk – BĚLOŠEVSKÁ, Luba: Dokumenty k dějinám ruské a ukrajinské emigrace v Československé republice (1918 – 1939).

¹⁷ Ruská pomocná akce a Všeckožácký svaz. *Militaria: Tématický server z oboru vojenství* [online]. Josef Dolejší, 2011 [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.militaria.cz/cz/clanky/valky-a-valceni/ruska-pomocna-akce-a-vsekozacky-svaz.html>

ZEMGOR : Sjednocení ruských činitelů městských a venkovských samospráv, které pracuje pro ruské uprchlíky, nehledě na jejich ideovou orientaci

První příjezd běženců začal telegram pro československé zastupitelství v Cařihradu, který byl napsán V. Girsym 3. srpna. Tento telegram se týkal 800 studentů, kteří měli možnost v pokračování studia v Československu.¹⁸ Girsya neotálel a hned ten den zaslal žádosti o víza pro zemědělce a ruské studenty. S nimi mohly přijet pouze matky a sestry. Pro československou veřejnost pomoc ruským emigrantům byla brána jako humanitární čin a usnadnění styků s Ruskem do budoucna. Ruská pomocná akce se zprvu vyvíjela správným směrem a vyvolala pozornost v mezinárodní sféře.¹⁹ Velký příval ukrajinských a ruských emigrantů zapříčinila zpráva o ruské pomocné akci ČSR.

V průběhu Ruské pomocné akce se zrodily také ruské školy, nejen střední, ale i vysoké. Zdeněk Sládek upozorňuje, že ruská pomocná akce nezahrnuje jen zrod institucí školských, ale i vznik různých ústavů a výzkumných pracovišť. Tato pracoviště se zabývala výchovou vědeckého dorostu jako byl Ústav pro studium Ruska nebo Ruský zahraniční archiv a dále také různými vědeckými výzkumy.²⁰

Největší vlnou po roce 1917 byla vlna nelegálních uprchlíků. Denně přicházelo do Československa okolo 20 - 30 emigrantů, kdy se jednalo o migranty, kteří přicházeli z Rumunska, Bulharska, Ruska a Polska.²¹ Ministerstvo zahraničních věcí žádalo o velkou pomoc, kdy jejím hlavním úkolem bylo zvýšit ostrahu hranic a to hlavně kvůli obrovskému počtu ruských uprchlíků nelegálně vstupujících na území Československa. Velkým úspěchem však neskončilo ani usílí regulace emigrantů. Již v roce 1920 bylo na území Československa okolo 6 tisíc uprchlíků.²² Snaha byla hlavně na hranicích, kde se snažili zatýkat uprchlíky, kteří nevlastnili

---

¹⁸ Telegramy odeslané MZV 1921, 5801 -6000, č. j. 5982/67.

¹⁹ *Duchovní proudy ruské a ukrajinské emigrace v Československé republice (1919-1939): (méně známé aspekty) : [sborník statí]*. 1. vyd. Praha: Slovanský ústav AV ČR, 1999. Práce Slovanského ústavu AV ČR. ISBN 80-86420-00-0.

²⁰ SLÁDEK, Zdeněk. 1993. Ruská emigrace v Československu. In : *Slovanský přehled : časopis pro dějiny střední, východní a jihovýchodní Evropy*. Praha : Ústav dějin střední a východní Evropy AV ČR. - Roč. 79, č. 1, s. 33. ISSN 0037-6922

²¹ AMZV II. sekce 1918 -1939/ III. řada, karton 339, č. 08.022/1924.

²² *Duchovní proudy ruské a ukrajinské emigrace v Československé republice (1919-1939): (méně známé aspekty) : [sborník statí]*. 1. vyd. Praha: Slovanský ústav AV ČR, 1999. Práce Slovanského ústavu AV ČR. s.14 ISBN 80-86420-00-0.

platné průkazy k pobytu. Ty, kteří je nevlastnili, odchytili a byli vyhoštěni zpátky do táborů nebo do Sovětského svazu.

Počet emigrantů přijíždějících do Československa stále stoupal. Již v roce 1923 jejich počet vzrostl až na 21 tisíc²³, i když tu někteří byli nelegálně. V dalších letech, konkrétně v roce 1925 se počet emigrantů blížil dvaceti pěti tisícům, protože komise (v rámci Společnosti národů) odsouhlasila volné cestování ruských emigrantů, cestujících za prací.²⁴ Do Československa se uprchlíci dostávali přes transporty v rámci pomocné akce, dále na povolení pobytu v lázních. Tento počet emigrantů vyvolává znepokojení ministerstva financí. V tomto období již částka překročila mez deseti miliónů o celých čtyřista tisíc korun vyhraněných na Ruskou pomocnou akci. Toto se však nelíbilo ministerstvu financí, které zamítlo požadavek o dalším zvýšení financí na ruskou akci.²⁵ Další financování této akce bylo z rozpočtu Úřadu pro zahraniční obchod, dále se peníze „nacházely“ i u ministerstva školství a spravedlnosti. Na konci tohoto všeho bylo zredukování rozpočtu Zemgoru.

Ani na konci 20. let emigranti nepřestali doufat, že se navrátí do Ruska. Mysleli si, že je to jen přechodný domov, a proto neměli snahu se učít jazyk země, ve které se nacházeli. Podvědomě však věděli, že je to nereálné, aby Československo bylo jejich přechodným domovem. Jen studenti vysokých škol ovládali na dobré úrovni český jazyk. Poté i jejich potomci ovládali jazyk na vysoké úrovni.²⁶

Ruská komunita se snažila integrovat v české společnosti, i když si často žila dle svých tradic, zvyků a svým společenským životem. První republika byla otevřená ruským migrantům. Vznikaly dobročinné neziskové organizace, které imigrantům se vším pomáhaly. Česko-ruská jednota pomáhala k vzájemné spolupráci obyvatel,

---

²³ SLÁDEK, Zdeněk. Ruská emigrace v Československu (Problémy a výsledky výzkumu). In: Slovanský přehled: sborník statí, dopisů, zpráv ze života slovanského. Praha: Historický ústav AV ČR, 1993, roč. LXXIX, č. 1, s. 4.

²⁴ SLÁDEK, Zdeněk. Ruská emigrace v Československu (Problémy a výsledky výzkumu). In: Slovanský přehled: sborník statí, dopisů, zpráv ze života slovanského. Praha: Historický ústav AV ČR, 1993, roč. LXXIX, č. 1, s. 4.

²⁵ *Duchovní proudy ruské a ukrajinské emigrace v Československé republice (1919-1939): (méně známé aspekty) : [sborník statí]*. 1. vyd. Praha: Slovanský ústav AV ČR, 1999. Práce Slovanského ústavu AV ČR. s.14 ISBN 80-86420-00-0.

²⁶ KOPŘIVOVÁ, Anastázie. *Střediska ruského emigrantského života v Praze: (1921-1952)*. 1. vydání. Praha: Národní knihovna, 2001. 16-17 s. ISBN 80-7050-378-5

dále organizovala péči o ruské zajatce a různá setkání, přednášky. Bezpochyby pomáhala Rusům se začleňováním a nejen to, pomáhala i s hledáním zaměstnání, škol aj.²⁷

Ministerstvo zahraničních věcí začalo vydávat emigrantům tzv. nansenovské pasy, což byly provizorní dokumenty nahrazující cestovní doklady. Uváděly totožnost člověka, který neměl občanství. Tyto doklady byly vydávány od 1. 1. 1930, kdy jeho platnost byla minimálně rok.²⁸ Cílem těchto nansenovských pasů bylo ochránit jedince, před vydáním do země původu.

Po velkých změnách v Rusku a po občanské válce odešel velký počet obyvatel Ruska, přibližně okolo 2 milionů. Emigrovali v různých etapách do různých států. Významná byla pro toto období i porážka bílé Dobrovolnické armády na černomořském pobřeží Krymu.²⁹ Tato armáda, nazývána také jako bělogvardějci, usilovala o obnovení carství v Rusku. Patřili k odpůrcům bolševické vlády, proto se snažili v letech 1918-1920 svrhnout nový bolševický režim, avšak neúspěšně.

Nastává období velkých problémů v letech 1930-1934, kdy osud ruské emigrace je značně ovlivněn relevantními faktory. Prvním faktorem je, že Ruská pomocná akce stále pokračovala, i když snaha o její ukončení začala v roce 1926. Toto však nebyl lehký úkol a počítalo se, že likvidování nebude ukončeno za rok, ale v průběhu let. Následujícím faktorem bylo velké škrtání z rozpočtu ČSR. V důsledku hospodářské krize vše vedlo ke škrtům v rozpočtech. Všechny zdroje začaly vysychat. Hlavními zdroji peněz pro ruskou emigraci byla státní sféra, ale také se zapojily soukromé osoby, jako byli například manželé Kramářovi. Vyvíjeli obrovské úsilí, aby pomohli ruské emigraci v meziválečném období. Kramář se také snažil pomáhat hledat zaměstnání emigrantům. Byl nazýván otcem ruské emigrace, i když pomáhal hlavně ruským monarchistům.³⁰ Posledním, třetím faktorem je

---

²⁷ SAVICKÝ, Ivan. *Osudová setkání: Češi v Rusku a Rusové v Čechách : 1914-1938*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1999. 155s. ISBN 80-200-0770-9.

²⁸ Československu (Problémy a výsledky výzkumu). In: *Slovanský přehled: sborník statí, dopisů, zpráv ze života slovanského*. Praha: Historický ústav AV ČR, 1993, roč. LXXIX, č. 1, s. 8 - 9.

²⁹ KOPŘIVOVÁ, Anastázie. *Střediska ruského emigrantského života v Praze: (1921-1952)*. 1. vydání. Praha: Národní knihovna, 2001. 7 s. ISBN 80-7050-378-5

³⁰ ŠETŘILOVÁ, Jana. Otec ruské emigrace. In: *Karel Kramář : studie a dokumenty k 65. výročí jeho úmrtí / Praha : Euroslavica : Slovanský ústav, 2003 s. 79.*

usilování o posílení zahraničněpolitického postavení Československa, kdy hlavní částí bylo zviditelnění se před Sovětským svazem.³¹

4.2 Migrace po roce 1945

Druhá světová válka byla největším konfliktem v historii světa. Vyznačovala se krutostí s dopadem na civilní obyvatelstvo.³² V Evropě přichází zlomový okamžik pro ruskou emigraci a oficiálně končí druhá světová válka (8. května 1945), ale v Československu se stále několik dnů válčilo, jak uvádí Jiří Fiedler ve své publikaci.³³ Začal rozpad ruské komunity pro emigranty (1944 – 1945). Postupně odchází jednotlivci, ale také skupinky, kteří se bály dalšího vývoje. Odcházeli jedinci, kterým nevadilo všeho zanechat a jít vstříc budoucnosti, od které nevěděli, co očekávat. Dále odcházeli jedinci či rodiny za příbuznými, které měli v nedalekých státech. Důležité však pro skupinové odchody z Československa byly kontakty s německými úřady, díky kterým se Rusové dostali do vlaků, odjíždějících z Prahy do Německa. Tyto vlaky však byly určené jen pro občany Německa.

Emigrace v ČSR skončila pohromou. Někteří migranti již vlastnili československé pasy a jiní jedinci měli nansenovské pasy. Uprchlíci oslavovali vítězství Ruska a poté se přestali starat, v plné euforii, o politiku, což se jim vymstilo. Hned poté co tanky Rudé armády vjely do Prahy, začalo hledání uprchlíků z Ruska. Začíná vlna zatýkání, věznění a deportací civilního obyvatelstva, jak uvádí Anastázie Kopřivová.³⁴

Pokud se zaměříme na Podkarpatskou Rus a na Slovensko můžeme hovořit o masovém charakteru zatýkání. Co se týče Moravy a Čech jednalo se spíše o předem velmi dobře naplánovanou akci, kdy byli vybíráni jedinci k zatčení. Dle

---

³¹ *Duchovní proudy ruské a ukrajinské emigrace v Československé republice (1919-1939): (méně známé aspekty) : [sborník statí]*. 1. vyd. Praha: Slovanský ústav AV ČR, 1999. Práce Slovanského ústavu AV ČR. s. 23 ISBN 80-86420-00-0.

³² WARNER, Karl-Friedrich, Jiří HANÁK, Dušan KUBÁLEK a Irena ROHÁČOVÁ. *20. století: kronika 1900-1999*. 1. české vyd. Překlad Stanislav Biman. Praha: Fortuna Print, Edice Kronik, 2002. 676s. ISBN 80-7321-039-8.

³³ FIDLER, Jiří. *České a evropské dějiny v souvislostech*. 1. vyd. Praha: Fragment, 2015. 93 s. ISBN 978-80-253-2194-2.

³⁴ KOPŘIVOVÁ, Anastázie: *Osudy ruské emigrace v Československu: studie a články. Ústav pro studium totalitních režimů: Paměť a dějiny* [online]. 2015 [cit. 2016-04-25]. Dostupné z: <http://www.ustrcr.cz/data/pdf/pamet-dejiny/pad1502/027-034.pdf>

zjištěných dat z tohoto období se jednalo především o muže. V nalezených soupiskách z roku 1945 se jednalo o 215 osob, mezi kterými byly pouze tři ženy. Mezi nejčastěji zatčenými osobami byli především muži, kteří se narodili v letech 1896 - 1905. Z tohoto tudíž vyplývá, že se jednalo o mladé vojáky či žáky kadetek, jenž nemohli nést zodpovědnost za své činy vzhledem k jejich nízkému věku. Dále mezi zatýkanými osobami byli muži, kteří emigrovali jako děti či se narodili již mimo Rusko. Nansenovský pas mělo z 215 osob 39, dále více jak polovina již měla československé občanství. Z čehož je zřejmé, že značná část zatčených byla již československými občany a tudíž nepatřili pod pravomoc sovětských orgánů.³⁵

Tito zrádci byli hledáni dle seznamu, zpracovaného úřadem. Dle tohoto seznamu postupovaly speciální jednotky sovětské tajné policie (SMERŠ)³⁶, které vystopovaly zrádce a začali je zatýkat, vyslýchat a týrat. Po tomto postupu emigranti byli deportováni do ruských táborů - gulagů.

Prvotní počet emigrantů se snížil o několik stovek, i když již byli československými občany. Úřady Protektorátu Čech a Moravy s tímto nic nedělaly a ze strachu snášely to, co se kolem nich dělo. V průběhu těchto situací se část Čechoslováků snažila pomoci těmto emigrantům se skrýváním se, ale našli se mezi nimi i udavači, kteří jim spíše přihoršili. Vně ruské diaspory začala vznikat skepse, pochybovačnost. Zapříčinilo to zničení vzájemných vztahů, které byly na přátelské úrovni mezi Rusy a Čechoslováky.

Zatčené osoby byly nejčastěji odsuzovány za účast na běloemigrantských aktivitách a antisovětskou činnost, kdy dostávali trest 10 let, který vykonávali v „pracovně výchovných táborech“. Dále byly připraveni o své právo na kontakt a dopisování si s rodinou či příbuznými. Ti, kteří se dožili konce svého trestu, byli roku 1955 – 1957 propuštěni. Pokud bychom se měli vrátit k již zmiňovaným soupiskám z roku 1945, kdy bylo zatčeno 215 osob, do svých domovů se vrátilo pouze šedesát. Jako příklad uvádím osudy dvou známých příslušníků meziválečné emigrace.

---

³⁵ KOPŘIVOVÁ, Anastasie: Osudy ruské emigrace v ČSR po r. 1945. In VEBER, Václav a kol.: Ruská a ukrajinská emigrace v ČSR v letech 1918–1945. Ústav světových dějin FF UK, Praha 1993, s. 80–94.

³⁶ Historie.cs: Jiní Rusové. *Česká televize* [online]. 2011 [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10150778447-historie-cs/211452801400022/>

Alfréd Ljudvigovič Bém byl jedním z představitelů tehdejší emigrace po revoluci. Osudem tohoto slavného historika a teoretika literatury se zabývala ve své publikaci M. Bubeníková, která publikovala korespondenci A. L. Béma s jeho kolegou a učitelem V. I. Srezněvským. Celkem 51 dopisů, které byly zasílány po roce 1911, seznamovalo s pohledy na emigraci v průběhu první světové války a občanské války. Dopisy pokračovaly do srpna roku 1919, kdy A. L. Bém poslal dopis z Kyjeva, poté následovala dvouletá pauza. A. L. Bém dal o sobě vědět příteli z Prahy, kam emigroval (1922). V Praze nacházel uplatnění ve vědě a kultuře, což jej po nějakou dobu naplňovalo. Nadále pokračoval s psaním dopisů V. I. Srezněvskému, které byly velmi emotivní. Toto emotivní dopisování bylo však oboustranné.³⁷ V dopisech bylo cítit jak si A. L. Bém vážil Srezněvského jako vědce, kolegy a přítele.

Ve své době Bém působil jako historik, teoretik a organizátor ruského kulturního života v Praze 1921 - 1945.³⁸ V roce 1945 byl A. L. Bém zatčen sovětskou tajnou službou. Další informace o něm nebyly dosud nalezeny. Nebyly objeveny žádné zmínky o jeho smrti. Mezi nejvíce zmiňované hypotézy patřila sebevražda či zastřelení tajnou službou.

Vsevolod Izmajlovič Srezněvskij byl vedoucím v rukopisném oddělení v Knihovně ruské akademie věd. Ve svých dopisech A. L. Bémovi popisoval těžké situace, které se týkaly zrušení celého oddělení v akademii věd v Rusku, ve kterém pracoval. Popisoval úsilí, které vydával na záchranu oddělení, avšak neúspěšně, pochopil, že nemá snahu dále bojovat a odešel do důchodu (1931). Tuto vzájemnou korespondenci ukončil měsíc a půl před smrtí V. I. Srezněvskij, kdy napsal A. L. Bémovi poslední dopis, v němž mluvil o jejich spolupráci, kterou popisoval jako neopakovatelnou.

Padesát jedna dopisů však nebylo jediným dochovaným těchto dvou významných vědců. Obsahovaly dále také korespondenci jejich ženám, epilog přátelství, detailní popisy jejich biografie, fotografie a obrázky. Díky těmto dvěma pisatelům je nejen možné nahlédnout do jejich života, ale také do doby, ve které žili.

---

³⁷ Bubeníková, M. - Gorjainov, A. N.: Alfred Ljudvigovič Bem - Vsevolod Izmajlovič Srezněvskij. *Perepiska 1911 - 1936*

³⁸ Чешский центр: ČESKÉ CENTRUM. *Program: Mezinárodní konference Alfréd Ludvigovič Bém a humanitní projekty ruské emigrace* [online]. Knihovna a Fond Ruská emigrace, 2006 [cit. 2016-04-25]. Dostupné z: <http://moscow.czechcentres.cz/cs/program/detail-akce/mezinarodni-konference-alfred-ludvigovic-bem-a-hum/>

Do doby, kdy ruská věda byla rozdělena na dvě části – ty uvnitř Ruska a ty mimo něj a do doby, kdy někteří jedinci nesouhlasili se sovětským režimem.³⁹

Další významný představitel ruské emigrace je Ivan Savický, který pracoval jako spisovatel, překladatel a historik. Celý život na sebe I. Savický nahlížel jako na Rusa, i když se narodil i zemřel v Československu. Jeho rodiče pocházeli z Ruska a byli spjati s první emigrační vlnou. Otec Ivana - Petr Savický pracoval jako ředitel ruského gymnázia v Praze. Do Prahy se dostal jakožto vyhnanec za protisovětskou propagandu, kvůli svým veršům, které vydával v Paříži. Dále pracoval ve Slovanské knihovně. K této práci se dostal za pomoci svých přátel, které měl. V letech 1945 – 1956 byl vězněn v gulagu. Po roce 1989 začal Ivan Savický pracovat na studiu ruské historie a rusko-evropských vztahů. Díky tomuto vydal velmi známé publikace jako například *Osudová setkání - Češi v Rusku a Rusové v Čechách*, kdy popisoval první emigrační vlnu, právě ve kterése nacházeli například jeho rodiče. Tato kniha má dvě části, kdy v první jsou zmiňovány československé legie v průběhu občanské války (1917 -1920) a další částí je ruská emigrace v průběhu první migrační vlny až do konce 2 emigrační vlny (1945).

4.3 Migrace v 60. - 80. letech

Hlavním způsobem emigrace v 60. - 80. letech je především uzavření sňatku s československým občanem. Tento sňatek však neměl žádné postranní úmysly.

Během 70. let na území tehdejšího Československa pobývali z velké části vojáci, které tam přivedla okupace. Období okupace vojsky pro Československo nebylo nijak příznivé. Českoslovenští občané s ruskými občany měli přátelský vztah, který ale brzy po okupaci v srpnu roku 1968 upadl. Roku 1969 v bývalém Československu bylo 73, 5 tisíc ruských vojáků a přibližně 40 000 jejich rodinných příslušníků.⁴⁰ Po skončení dvacetileté okupace na území Československa zůstal minimální počet vojáků se svými příslušníky, protože se vraceli zpět do své rodné země. Tato třetí vlna zde zanechala potomky emigrantů, kteří jsou zde doposud. Jsou

---

³⁹ BUBENÍKOVÁ, M. a VACHALOVSKÁ L. *Alfréd Ljudvigovič Bém: 1886-1945? : bibliografie*. Praha: Slovanská knihovna, 1995. 74-75 s. ISBN 8070502002.

⁴⁰ PEŠKOVÁ, Michaela. *Jsem imigrant: Ja-immigrant : imigranti z bývalých zemí SSSR v České republice*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Vlasta Králová, 2006. 49-50 s. ISBN 80-87025-07-5

více považováni, jak sami říkají, spíše za Čechy, než Rusy, jak zmiňuje Pešková ve své čtvrté kapitole.⁴¹

4.4 Migrace po roku 1989

Čtvrtá a také poslední vlna migrace je jiná než předchozí migrační vlny a začíná po obměnách v politické orientaci. Vše vede ke značnému a svobodnému posunu obyvatelstva přes hranice. Politické změny po roce 1989 měly vliv jak kvantitativně, tak kvalitativně na internacionální migraci.⁴² Vznikají nové možnosti ke svobodné migraci a Česko se postupem času stalo z emigrační země, zemí imigrační.

Po roce 1989 se začínají obnovovat či nově otevírat spolkové činnosti. Tyto spolky zakládali nejčastěji Ukrajinci, Rusové, Maďaři a Poláci.⁴³ Další změnou pro mezinárodní migraci byly politické změny po roce 1989. Díky vládě Jelcina docházelo k možnosti svobodné migrace v Rusku. Počet uprchlíků se postupně na území Česka zvyšoval a to kvůli krizi v sociální sféře, která v Rusku probíhala. Rapidně se zvyšovala nezaměstnanost a nedostatek lékařské péče, dále kriminalita a nebezpečí. Shromažďovaly se faktory, které vedly k samotné volbě migrovat z Ruska. Obrovskou roli v této době hrály agentury, které zařizovaly nezbytnou dokumentaci, hledaly nejlepší místa pro ruské migranty pro veškerý jejich komfort. Jak uvádí K. Sládek ve své knize, z migrace se stal vcelku slušný byznys.⁴⁴

Migrační proudy rostly od roku 1989 do roku 2008 téměř nepřetržitě. V roce 1993 bylo na území České republiky přibližně 78 tisíc migrantů. Po patnácti letech se tento počet téměř zpětinasobil.⁴⁵ V současnosti jsou hlavními důvody k migraci

---

⁴¹ PEŠKOVÁ, Michaela. *Jsem imigrant: Ja-immigrant : imigranti z bývalých zemí SSSR v České republice*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Vlasta Králová, 2006, 53 s. ISBN 80-87025-07-5

⁴² Migrace: Populační vývoj České republiky 1990-2002. *Popin Czech Republic: Czech Republic population information* [online]. 2002 [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: <http://popin.natur.cuni.cz/html2/publications/papers/popdev02cz/migrace.pdf>

⁴³ BILÍK, Petr. *České země a Československo ve 20. století*. 1. vyd. [Olomouc: Olomoucký kraj], 2013, 134-135 s. ISBN 978-80-87535-76-9.

⁴⁴ SLÁDEK, Karel. *Ruská menšina a česká společnost: východiska transkulturní komunikace*. 1. vyd. Ostrava: Moravapress, 2014. 13 s. ISBN 978-80-87853-12-2

⁴⁵ DRBOHLAV, Dušan. *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?* Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010, 152 s. ISBN 978-80-7419-039-1.

z Ruska do České republiky situace v Rusku a životní podmínky, které tam v současnosti jsou.

5 Důvody k migraci

Hlavními příčinami k přemísťování obyvatel byla například migrace z politického důvodu nebo migrace z důvodu bezpečnosti. Mimo jiné i migrace za lepším vzděláním, za jiným způsobem života, z psychologického hlediska nebo bez šance svého rozhodnutí jako tomu bylo při nucení migrace ze stran rodičů. Děti byly nedobrovolně odvezeny do jiné země. Hlavním příčinám se práce věnuje v následujících podkapitolách.

5.1 Migrace z politického důvodu

Hlavním východiskem tohoto rozhodnutí je, že se občané Ruska neztotožňovali s politikou, a proto se rozhodli pro politiku jiné země, která nabízí jiné možnosti. Velkým obratem také byla obměna politické ideologie. Mezi tyto migranty patřili hlavně ruští vojenští zajatci za 1.světové války. Z důvodu změny režimu, zde museli zůstat a nemohli se vrátit zpět do Ruska. Dále také je možnost netolerance k ruským politickým poměrům, které byly za doby bývalého Sovětského svazu.

5.2 Migrace z důvodu bezpečnosti

Z důvodu bezpečnosti přišlo a i nyní přichází velké množství Rusů do Česka. Strach z nebezpečí v Rusku stále stoupal. Ruské rodiny se bály o své členy a rozhodly se pro tuto volbu migrace. Chtěly a chtějí lepší výhled a jistotu do budoucna pro své nejbližší. Z důvodu bezpečnosti se jedinci vyhýbají také povinné službě v armádě, která je v Rusku čeká. Nebojí se jen mladíci, ale také jejich rodině, kteří vědí, že v armádě je čeká jen psychicky a fyzicky náročná služba.⁴⁶ Vybírají si proto raději druhou cestu a tou je cesta za vzděláním.

---

⁴⁶ Ruští studenti na českých vysokých školách. *Media US 4* [online]. Liudmila Kopecká [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: http://aa.ecn.cz/img_upload/23b87ad54f5cd99cdea7aaa84fc89434/rustistudenti.pdf s. 2

5.3 Migrace za vzděláním

Studium v České republice přitahuje čím dál tím více ruských studentů. Dle ČSÚ jejich počet značně roste. V minulých letech studovalo na českých školách okolo 35 tisíc studentů ze zahraničí, nejčtenějšími byli studenti ze Slovenska, Ruska, Ukrajiny, Kazachstánu a Vietnamu. Největším skokem byl však počet studentů z Ruska, který se zšestinásobil od roku 2003.⁴⁷ Studenty lákají nové možnosti, které jim Česká republika nabízí. Studium v zahraničí je nyní fenoménem.⁴⁸ Vzhledem k tomu, že Česká republika nabízí možnost studií např. na česko-ruském gymnáziu v Praze, na Mezinárodní ruské univerzitě mají studenti velké rozpětí možností ke studiu. Na pražské univerzitě Univerzity Karlovy lákají studenty na bohatou škálu studijních oborů jako je například ekonomika, design, psychologie, práva, finance, management atd.⁴⁹ Nejoblíbenější vysokou školou mezi ruskými studenty je Vysoká škola ekonomická v Praze.

Ne pro všechny studenty je to v České republice snadné. Vzhledem k tomu, že v Rusku dokončují školu ve svých sedmnácti letech, je pro ně migrace za vzděláváním značně psychicky náročnou situací, kterou ne každý dokáže překonat. Pro jiné je vzdělání v zahraničí snem a prvním krokem k usídlení se.⁵⁰

Největším problémem je však pro studenty adaptovat se do daného prostředí a naučení se jazyka českého. Významnou částí je pro studenty studium v cizině, které jedinci přinese možnost osobního a mezinárodního rozvoje.

---

⁴⁷ Tamtéž

⁴⁸ A2: ISSN 1803-6635. *Advojka: Česko místo vojny* [online]. Maxim Fedorov, 2008 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2008/11/cesko-misto-vojny>

⁴⁹ SLÁDEK, Karel. *Ruská diaspora v České republice: sociální, politická a religiozní variabilita ruských migrantů*. Praha: Pavel Mervart, 2010. 36s. ISBN 978-80-87378-49-6

⁵⁰ Ruští studenti na českých vysokých školách. *Media US 4* [online]. Liudmila Kopecká [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: http://aa.ecn.cz/img_upload/23b87ad54f5cd99cdea7aaa84fc89434/rustistudenti.pdf

6 Dotazníkové šetření v problematice ruské imigrace do ČR

Řešení problematiky ruské migrace považuji za velmi kontroverzní a diskutabilní téma, proto jsem se rozhodla zabývat se touto otázkou ve své práci. K zjednodušení sběru dat jsem zvolila dotazníkové šetření mezi ruskou menšinou žijící v České republice. Hlavní otázkou je, proč si Rusové vybírají Českou republiku jako své útočiště a jaký vliv na jejich názor mají nastavená kritéria v mém výzkumu. Dotazník řeší dvě základní předem formulované hypotézy, které budou pomocí výstupů z dotazníkového šetření vyvráceny či potvrzeny. Dotazník se skládá z 16 otázek – otevřených, polootevřených, uzavřených.

6.1 Cíl a metoda výzkumu

Na počátku práce byly nastaveny dvě základní hypotézy:

1. Rusové se do České republiky stěhují z důvodu bezpečí, které se jim v jejich zemi nedostává.
2. Mezi migranty jsou převážně mladí lidé, kteří do Česka přijeli za studiem a chtějí nadále zůstat v České republice.

Cílem výzkumu je zjistit, proč si Rusové vybírají právě Česko a zdali tu chtějí nadále zůstat nebo zůstanou jen na „přechodnou dobu“.

6.2 Metoda výzkumu

Pro svůj kvalitativní výzkum jsem zvolila dotazníkové šetření. Tento dotazník byl publikován prostřednictvím webové stránky www.vyplnto.cz pro usnadnění rozšíření dotazníku mezi ruskou menšinou žijící v ČR.

Předání dotazníků ruským migrantům žijících v ČR nebylo lehké. Nejsnazším způsobem jak předat dotazníky této skupině byla distribuce prostřednictvím ruských přátel a známých žijících také v ČR. Pomocí vhodné formulace otázek bylo možné výstupy z dotazníků graficky zpracovat pro zjednodušení. Bylo tak možné lépe pozorovat rozdíly odpovědí jednotlivých respondentů. Dotazník byl také zveřejněn na síti Facebook, resp. v ruských skupinách, které ruským menšinám žijícím v České republice usnadní udržet kontakt v rámci své komunity.

Dotazník pod názvem „Ruská menšina v České republice“ tvoří celkem 16 otázek, z toho 8 uzavřených otázek, 6 polouzavřených a 2 zcela otevřené otázky

a byl zcela anonymní. Dotazník vyplnilo celkem 123 ruských respondentů, což nám umožní získat vypovídající hodnotu výzkumu.

6.3 Výběr respondentů dle kritérií

V průzkumu byly stanoveny elementární proměnné (věk, pohlaví, nejvyšší dosažené vzdělání), aby bylo možné tato kritéria vyhodnotit.

Respondenti byli vybráni náhodně, přičemž dotazníkové šetření vyplnily všechny věkové kategorie. Zkoumající otázky se vztahovaly na ruské respondenty, kteří žijí v České republice jak krátce, tak delší dobu. Tím bylo umožněno odhalit rozdíly, vlivem nastaveného kritéria – věku, který patří mezi hlavní proměnnou. Vliv věku lze možné pozorovat v druhé nastavené hypotéze: Mezi migranty jsou převážně mladí lidé, kteří do Česka přijeli za studiem a chtějí nadále zůstat v České republice. Je možné předpokládat, že starší generace ruské menšiny přicházející do České republiky sem nepřichází za vzděláváním, nýbrž za prací či novým začátkem svého života. Toto bude potvrzeno či vyvráceno v dotazníkovém šetření v následující kapitole.

6.3.1 Věk

V rámci dotazníku bylo umožněno respondentům zvolit z věkových kategorií (do 20 let, 21 - 30 let, 31 - 40 let, 41 – 50 let, 50 a více let). Působením této proměnné je možné snáze posoudit jaký vliv má věk na odpovědi jednotlivých respondentů.

6.3.2 Pohlaví

Druhé kritérium představuje pohlaví, které má nemalý vliv na odpovědi dotazovaných žen a mužů. Je stejně důležité k posouzení jednotlivých odpovědí, jako další nastavená kritéria.

6.3.3 Nejvyšší dosažené vzdělání

Velice významnou proměnnou v rámci dotazníkového šetření je nejvyšší dosažené vzdělání. Domnívám se, že vzdělání značně ovlivní odpovědi z dotazníkového šetření, jelikož gramotnost obyvatelstva úzce souvisí s utvořením vlastního postoje k problematice migrace ruských obyvatel do ČR.

6.4 Způsob tvorby otázek do dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření bylo vypracováno na základě vlastní zkušenosti s ruskými občany. Hlavním jazykem mého šetření je ruština. Dotazník byl sestaven jako hlavní pilíř praktické části mé bakalářské práce. Výstupy z dotazníků dopomohou k vyvrácení či potvrzení předem stanovených hypotéz.

Součástí 16 otázek, jsou ty informativního typu (pohlaví, věk, vzdělání), které usnadňují zpracování a komparaci dat. Tyto základní proměnné poslouží zároveň jako kritéria ovlivňující jednotlivé otázky.

Otázky byly definovány za účelem jejich grafického zpracování, při kterém bude možné snáze pozorovat rozdílné odpovědi jednotlivých respondentů.

První tři otázky dotazníkového šetření tvoří otázky informativního typu - mezi které patří otázka č. 1, 2 a 3. Zahrnují otázky pohlaví, věku a dosaženého vzdělání. Otázka 4 souvisí s důvody migrace, která je promítnuta v grafickém zpracování (graf č. 4) - *(Z jakého důvodu jste přijeli (na delší pobyt 1 rok a více) do České republiky?)*. Tato otázka je polouzavřená, tudíž bylo respondentům umožněno doslovně napsat svůj názor. Na tuto otázku navazuje otázka č. 5. V případě, že respondenti zvolili možnost E (Žít v ČR). Otázka č. 5 *(V případě, že jste zvolili u předchozí otázky odpověď E), odpovězte prosím, jak dlouho v ČR již pobýváte?)* je uzavřená a poskytne nám informaci o délce pobytu respondentů na území České republiky. Tuto otázku považuji za klíčovou, jelikož nám nabízí možnost vytvořit si přehled o délce pobytu ruských migrantů na našem území. Skrze otázku č. 6 můžeme pozorovat, zda je důvodem ruské migrace do ČR jejich rodina, která zde žije či nikoliv. Otázka č. 7 *(Jak se vám ne/podařilo začlenit se do české komunity?)* je zcela významnou pro problematiku migrace Rusů, jelikož nám napovídá, jak snadné (složitě) je pro ruskou menšinu socializace do naší společnosti a následné soužití s českou většinovou společností. V této otázce si respondenti mohli zvolit ze čtyř odpovědí, zatímco jedna byla opět otevřenou možností s vyslovením vlastní odpovědi. Následující otázkou č. 8 *(Proč jste si vybrali právě Českou republiku?)*, souvisí předem nastavená hypotéza práce (č. 1 - *Rusové se do České republiky stěhují z důvodu bezpečí, které se jim v jejich zemi nedostává*), přičemž vede k potvrzení či vyvrácení tohoto tvrzení. Tato otázka je polouzavřená, tudíž nabídla respondentům vybrat z 5 možností či si zvolit 6. z nich, tedy doslovné vypsání vlastní odpovědi.

Otázka č. 9 (*Při migraci do ČR, rozhodovala...*) umožňuje získání důvodů, které Rusy vedly k migraci. Jako podstatné odpovědi uvádím možnosti dvě - finanční stránka a rodiče, příbuzní. Třetí varianta byla doplňující. Na tématu zaměstnání byly založeny otázky 10, 11, 12 a také 13.

Otázka č. 10 (*Jaké bylo vaše předchozí zaměstnání v Rusku?*) a č. 11 (*Jaké je vaše současné zaměstnání v ČR?*) umožnila analyzovat odpovědi dle základních kritérií (věk, pohlaví, nejvyšší dosažené vzdělání). Zajímavé bude pozorovat pestrost odpovědí respondentů. 12. otázka řeší otázku hledání pracovního uplatnění. Tato otázka spadá pod polouzavřené s dvěmi možnostmi výběru a jednou doplňující s vlastní doslovnou odpovědí. Při hledání zaměstnání pro cizince hraje významnou roli několik faktorů - např. nejvyšší dosažené vzdělání, které může pomoci respondentům k rychlejšímu hledání nové pracovní možnosti. Otázkou práce se zabývá také otázka č. 13 (*Pracujete ve svém oboru, nebo jste úplně změnil/a obor?*), která analyzuje pracovní hledisko ruských občanů. Prostřednictvím této otázky nám bude umožněno získat informace ohledně oboru práce ruských imigrantů. Budeme tak možné pozorovat, zda ruští migranti byli díky imigraci nuceni pracovat v jiném oboru než v Rusku kvůli jazykové bariéře. Také otázka č. 14 se věnuje pobytu respondentů v ČR. Nabízí respondentům zvolit zápornou či kladnou odpověď. Poslední dvě otázky mého průzkumu jsou zaměřeny na český jazyk resp. možnost studia českého jazyka v Rusku. Tomuto problému se věnuje také otázka č. 15. Zde je klíčová odpověď. Pokud respondenti zvolili kladnou odpověď, pak jim je nabídnuta otázka č. 16 (*Pokud jste odpověděli ANO, kde jste se učili?*), kde mohli respondenti zvolit jednu z nabízených možností či doplnit svou variantu. Můžeme tak být informováni, kde je respondentům umožněno učit se český jazyk, který jim usnadnil či znesnadnil pobyt v ČR, jak za účelem studia, tak zaměstnání.

6.5 Vyhodnocení dotazníku

Hlavním smyslem dotazníku bylo zjištění důvodů k migraci ruských obyvatel z Ruska do České republiky. Toto téma je velmi kontroverzní tematikou v české společnosti. Ne každý Rus, souhlasil s tím, že bude migrovat do České republiky. Ne každý měl možnost výběru pracovního místa a vzdělání na českých školách.

Mezi technické parametry spojované s tématem výzkumu „Ruská menšina v České republice“, bylo šetření provedeno u 169 respondentů, přičemž návratnost dotazníku byla 72,78 %, tudíž bylo docíleno směřodatných odpovědí.

Otázky týkající se ruské menšiny, která žije v České republice jsou aktuálním tématem nejen v České republice, ale také v jiných zemích. Řeší se na webových stránkách, v médiích a různých publikacích, proto je dle mého názoru podstatné o tomto problému otevřeně hovořit.

6.6 Vyhotovení dotazníku

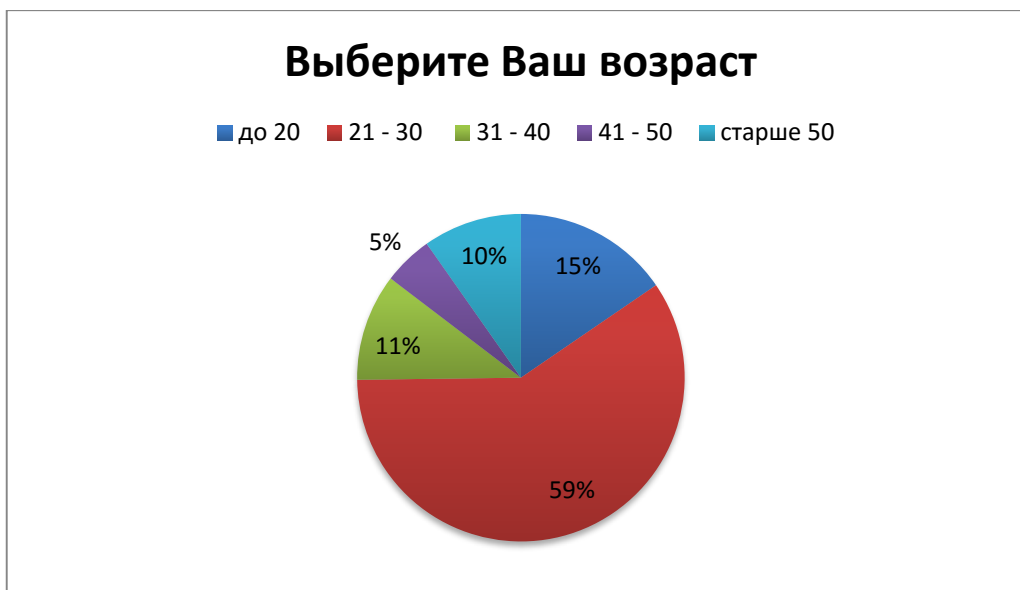
Z dotazníkového šetření proběhlo třídění informací na základě hlavních proměnných – věk, pohlaví, nejvyšší dosažené vzdělání. Respondenti byli rozděleni dle věkových kategorií do 20 let, 21 – 30 let, 31 – 40 let, 41 – 50 let a dále do kategorie 51 a více let. Stanovisko věkových kategorií na základě pohlaví je vyobrazeno na následujícím grafu.

Graf 1 - Pohlaví

Zdroj : Vlastní zpracování

Nejčastěji zastoupenými respondenty dotazníkového šetření byly ženy, a to v nadpoloviční většině. Celkový počet respondentů bylo 123, z nichž bylo 64 žen a 59 mužů. Tato proměnná je velmi významnou při tvorbě názoru na různou problematiku, tedy i tu týkající se migrace.

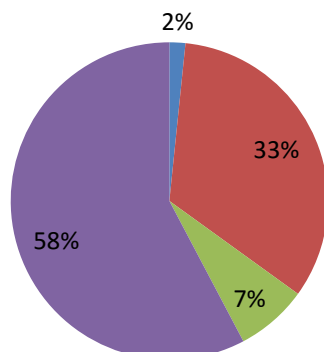
Graf 2 – Vyberte svůj věk

Zdroj : Vlastní zpracování

Graf č. 2 napovídá, že z uvedeného počtu ruských respondentů je 73 respondentů ve věku 21 – 30 let. Více jak polovina z této kategorie byly ženy. V další věkové kategorii 31- 40 let odpovědělo 13 žen, zbytek byli muži, kteří v této věkové kategorii převládali. O něco více bylo respondentů ve věku do 20 let a to 15 respondentů. Nejméně respondentů bylo ve starších kategoriích a to od 41- 50 let a dále od 51 let a výše, kdy jich bylo v první skupině 12 a ve druhé 5. Po zodpovězení této otázky následovala otázka, která směřovala k důvodu, proč Rusové míří do České republiky. Po osobních zkušenostech, založených na práci s Rusy v pubertálním věku, bylo podstatou zjistit, zda do ČR míří opravdu pouze za vzděláváním.

Какое у Вас образование? (Выберите вариант)

- основное общее образование
- среднее общее образование
- средне профессиональное образование
- высшее образование

Graf 3 – Jaké máte vzdělání?

Zdroj : Vlastní zpracování

Z hlediska nejvyššího dosaženého vzdělání byli respondenti roztrženi dle stupně vzdělání na základní, středoškolské, vyšší odborné a vysokoškolské. Jak můžeme vidět na grafu č. 4, bylo součástí dotazníkového šetření dotázáno nejvíce respondentů s vysokoškolským vzděláním 58 %, konkrétně 71 z celkového počtu 123 tázaných. Většina Rusů z dotazovaných respondentů má vysokoškolské vzdělání, což dle mého názoru umožňuje získat zaměstnání v maximální možné míře, nejen v Rusku. Další čteně zastoupenou skupinu tvoří absolventi střední odborné školy (38 %). Nejméně respondentů má základní vzdělání (2 %) a vyšší odborné (7%). Někteří jsou ve věku do 20 let, tudíž se předpokládá, že výše vzdělání není konečná. Další nejvíce hojně zastoupenou skupinou jsou respondenti se středoškolským vzděláním. Tito respondenti jsou ve většině případů mladšího věku, učí se český jazyk v jazykových přípravkách, nejčastěji programech Karlovy Univerzity.

С какой целью Вы приехали (для длительного пребывания на 1 год и более) в Чешскую Республику?

Graf 4 - Z jakého důvodu jste přijeli (na delší pobyt 1 rok a více) do České republiky?

Zdroj : Vlastní zpracování

Klíčovou otázkou je ta, týkající se důvodu, proč migranti přijeli do České republiky. Odpovědi na tuto otázku mě utvrzují v mé druhé dotazníkové hypotéze, kdy jsem zjistila, že ve velkém množství sem jezdí hlavně mladí lidé díky studiu. Cílem jsou zejména vysoké školy, ale hlavně sem jezdí Rusové, kteří chtějí začít právě v České republice svůj nový život a vybudovat si svou budoucnost. Rusové mají v České republice velké možnosti ve studiu na vysokých školách. Pokud projdou přijímacím řízením na českých vysokých školách a mají základy češtiny. Nejčastěji, jak je možné pozorovat z výstupů z dotazníků, migrují ruští občané do ČR za vzděláním resp. vysokoškolským studiem. Tato odpověď se vyskytovala u 51 % respondentů, přičemž takto odpovědělo 63 dotazovaných lidí. Mezi další nejvíce četnou odpovědí byla odpověď – odpočinek (36% respondentů). Respondenti si mohli zvolit z polouzavřené otázky, kdy bylo na výběr 6 možností, přičemž byla jedna pro respondenty doplňující. Tuto možnost nezvolil ani jeden respondent. Navazující graf je s č. 5, který následoval po odpovědi, v ruském číslování D, tudíž odpovědi žít v České republice.

В случае, если Вы выбрали в предыдущем вопросе вариант Д), ответьте, пожалуйста, как долго Вы уже живете в Чешской Республике?

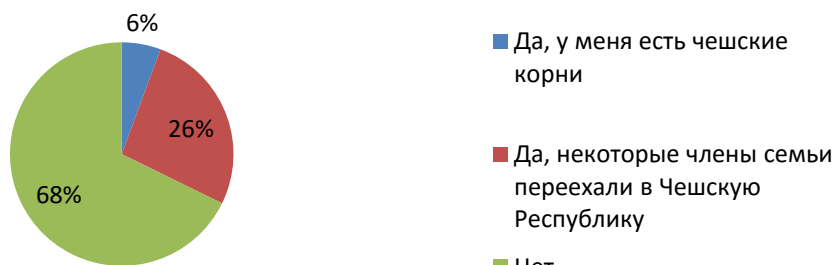

Graf 5 – Pokud jste vybrali variantu D (Žít v České republice), odpovězte prosím, jak dlouho žijete v České republice?

Zdroj : Vlastní zpracování

V závislosti na výzkumou otázku č. 4 se nám otevírá další otázka zcela uzavřená. Tato otázka měla zjistit, jak dlouho zde respondenti, kteří odpověděli v předchozí otázce – žít v České republice, pobývají. Více respondentů zde žije kratší dobu. Od jednoho roku do pěti let zde žije 66 % respondentů. Jsou to většinou respondenti, kteří čekali na přijetí na některou z českých škol či povolení k pobytu. Dále respondenti doplnili, že v budoucnosti budou patřit do té druhé skupiny, protože značná část tu chce pobývat nadále a nezůstat „jen u návštěvy ČR“. 34% respondentů jsou v ČR 5 a více let, přičemž zde studovali a nyní pracují.

Есть ли у Вас в Чешской Республике родственники или семья?

Graf 6 – Máte v České republice příbuzné či rodinu?

Zdroj : Vlastní zpracování

Další graf nám nabízí pohled na rodinné zázemí respondentů v ČR. Účelem této otázky je zjistit, zda respondenty k pobytu v ČR vedou rodinní příslušníci žijící v ČR. Tato otázka byla překvapující. Většinová část ruských respondentů nemá na území ČR žádné členy rodiny (68 %). Někteří respondenti na území ČR přesto mají. Ti jim poskytují zázemí a připravují podmínky pro život v ČR. Někteří dotazovaní se k této otázce vyjádřili ve smyslu, že je pro ně těžké nemít zde žádnou rodinu, tak proto se snaží udělat zde lepší podmínky, než mají v Rusku, aby se rozhodli migrovat.

Graf 7 - Jak se vám ne/podařilo začlenit se do české komunity?

Zdroj : Vlastní zpracování

Tato otázka se týkala české komunity. Chtěla jsem se dozvědět, v jakých rozmezích přijímají Češi Rusy. Převážná část ruských respondentů odpovídala kladně. Na grafu 7 je zřetelné, že se respondentům podařilo středně (49 %) až výborně (40 %) začlenit se do české společnosti a neměli žádné problémy. Jiní respondenti uvedli odpověď jiné (2 %) a doplnili vše o svůj poznatek. Uvedli, že začleňování do společnosti jim trvalo déle, vzhledem k rozcházející se kultuře. Za usnadnění považují podobnost českého a ruského jazyka. 9 % respondentů odpovědělo, že se jim nepodařilo dosud začlenit. Respondenti uvedli, že je velmi těžké se začlenit do společnosti, která má rozdílné tradice, chování, mentalitu a úroveň.

Graf 8 - Proč jste si vybrali právě Českou republiku?

Zdroj : Vlastní zpracování

Velmi klíčovou otázkou pro jednu z mých výzkumných hypotéz je, proč si respondenti vybrali právě Českou republiku za svůj domov. Touto otázkou se ptám, jaké mají migranti důvody k opuštění Ruska, nebo zda jejich migrace měl jiný důvod.

Zprvu hlavním důvodem migrace pro respondenty je možnost studia na území ČR, takto odpovědělo 32 % z nich. Studenti, kteří přijíždí do České republiky mají možnost absolvovat roční přípravný kurz na vysokou školu. Během tohoto kurzu se naučí mluvit a psát česky. Tento kurz jim dle jejich názoru velice pomáhá i s přípravou na přijímací řízení na vysokou školu. Česká republika nabízí jako jedna z mála bezpoplatkové studium pro cizince, což je jedním z hlavních důvodů, proč si ruští občané volí pro studium právě Českou republiku. Respondenti odpovídali, že jedině finance, které si hradí z vlastního rozpočtu je roční kurz, jídlo a koleje. Musím konstatovat, že na základě další otevřené odpovědi se respondenti vyjádřili blíže (30 %). Respondenty při výběru země ovlivňovala stabilita a úroveň v budoucích dnech, více možností práce i studia, levnější náklady na život, pestrý výběr škol či pracovních míst či dostupnost škol pro migranty. Dále se respondenti vyjádřili, že v České republice mají lidé lepší přístup k migrantům, než v dalších zemích. Mezi

dalšími výpověďmi byla úroveň života, která je podle respondentů zde mnohem lepší, a mají lepší podmínky pro nový začátek, než jinde (13 %). Příznivá byla také stabilita Evropy a České republiky. Mezi více překvapujícími odpověďmi byla odpověď bezpečnosti země. Za bezpečnou zemi považuje ČR 10% respondentů. Rusové se také v této odpovědi vyjádřili doslovněji. Snažili se nastínit situaci v Rusku. Popisovali prostředí v některých částech Ruska, kde se lidé bojí vycházet ven. Uvedli ulice, kde je větší množství policistů a větší kriminalita, než je v ČR. Ruští respondenti pobývali i v jiných zemích, ale v České republice se migrant prý snadněji integruje. Důležitá je hlavně pro migranty pomoc ze strany státu a agentur. Některé agentury jsou orientovány na pomoc cizincům. Zajišťují ubytování cizincům, pomoc s prací a jinými potřebami migrantů za poplatek.

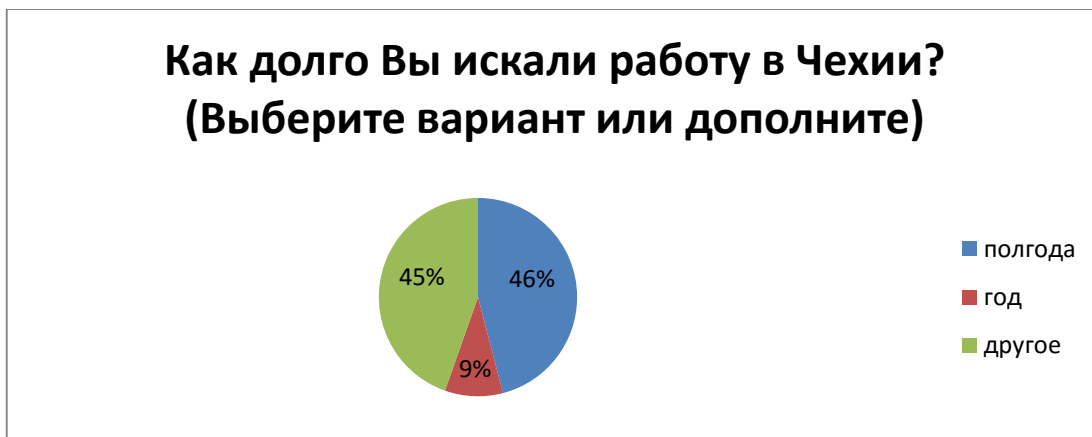

Graf 9 - Při migraci do ČR, rozhodovalo...

Zdroj : Vlastní zpracování

Pro migraci značně rozhodují rodiče, kteří se již do ČR přestěhovali či se rozhodují pro migraci do jiné země z Ruska (53 %). Někteří se dosud nemohou smířit s tím, že celá rodina žije v České republice a opustila svou rodnou zemi. Další hlavní stránkou migrace pro respondenty je ekonomická a finanční stránka, která je prý v jejich zemi nestabilní (33 %). V této otázce bylo respondentům umožněno zvolit také doplňující odpověď, kde mohli uvést další důvody migrace. Tuto možnost zvolilo 14 % dotazovaných. Značná část dotazovaných respondentů se rozhodovala hlavně kvůli úrovni země, vzdělávání, práci a mentalitě. Některé respondenty ovlivnila pracovní možnost, kdy chtěli pokračovat ve svém oboru a jedinou možnost jim nabídla Česká republika. Jiné respondenty ovlivnila krása Prahy a České

republiky. Někteří respondenti se vyjádřili směrem ke své zemi (Rusku) velmi nelibě. Zprvu se snažili hledat kompromis ve své zemi, ale poté se rozhodli pro migraci, což zvolili za jedinou možnost. Tyto respondenty ovlivnila hlavně podobnost jazyků.

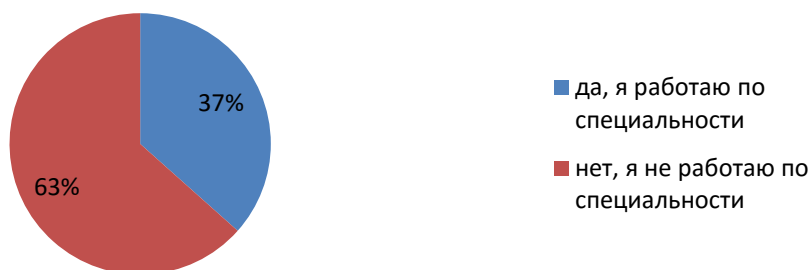

Graf 10 - Jak dlouhou dobu jste hledali zaměstnání v Česku?

Zdroj : Vlastní zpracování

Odpovědi u této otázky mě velmi překvapily. Jak můžeme vidět na grafu č. 10, větší část respondentů hledala práci v Česku až půl roku (46 %). Někteří doplnili, že najít práci v Česku, pokud neznáte jazyk je velmi těžké. Lehčí to mají ti, kteří hledají práci v oboru, jak respondenti zmínili. Významná část respondentů zvolila odpověď – „jiné“ (45 %). V této odpovědi se část dotazovaných vyslovila, že práci hledali okolo 2 měsíců. Někteří se poohlédli po agenturách, protože potřebovali rychle peníze na obživu. Dva respondenti našli práci až po dvou a půl letech. Z tohoto vyplynulo, že kritéria věku a vzdělávání jsou pro tuto otázku klíčová. Mezi nejméně rozšířenou odpovědí byla odpověď rok (9 %). Jak můžeme pozorovat na tomto grafu, hledání zaměstnání v České republice není pro migranty jednoduchou záležitostí. Buď práci najdou následně po příjezdu do ČR nebo naopak hledají řadu let, což je v některých případech odradilo natolik, že uvažují o návratu do rodné země.

Вы работаете по своей специальности, или вам приходится работать по другой специальности

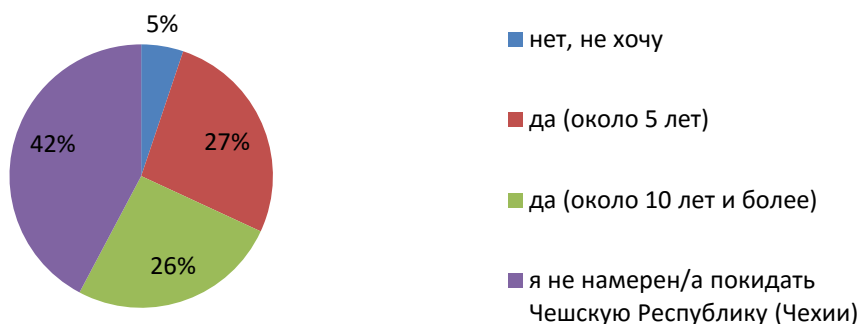

Граф 11 - Pracujete ve svém oboru, nebo jste úplně změnil/a obor?

Zdroj : Vlastní zpracování

V grafu 11 jsou zaznamenány výsledky týkající se změny oboru v zaměstnání při migraci. Jak je můžeme pozorovat na tomto grafu (č. 11), značnou část představuje odpověď NE, kdy respondenti nepracují ve svém oboru a byli nuceni jej změnit. Z celkového počtu 123 respondentů odpovědělo záporně 63 %. Další možností výběru odpovědi byla odpověď kladná, kdy respondenti odpovídali, že nadále pokračují ve svém oboru a ani migrace jejich pracovní možnosti neovlivnila (37 %). Jsou zde zcela spokojeni a vydělávají poměrně stejné peníze jako v Rusku.

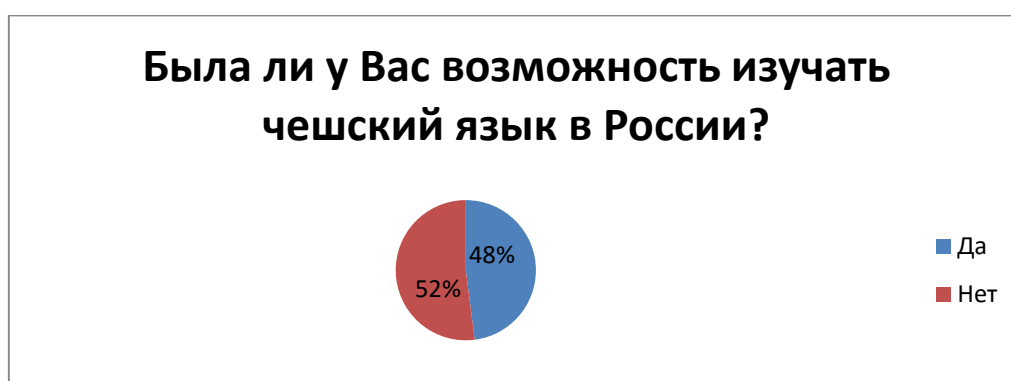
Хотите ли Вы долгосрочно пребывать в Чешской Республике? (Выберите вариант)

Граф 12 - Chcete dlouhodobě zůstat v České republice?

Zdroj : Vlastní zpracování

Z výstupů této odpovědi dotazníkového šetření vyplývá, že celých 42 % respondentů nemá v úmyslu se vracet zpět do Ruska. Jsou zde ve značné míře spokojeni a mají zde již své zázemí pro budoucí potomky. Dalšími početnými odpověďmi (26 % a 27 %) jsou ti respondenti, kteří chtějí zůstat v České republice jen na přechodnou dobu a to v první možnosti okolo 5 let (27 %) a v další možnosti odpovědi okolo 10 let a více (26 %). Na grafu je zřetelné pozorovat, kdy se respondenti rozhodli, že nechtějí v České republice zůstat (5 %). Jako důvod uvedli, že je zde nic neudrží a jsou nejvíce šťastni ve své zemi. Takto se vyjádřilo 6 respondentů vyplňujících dotazníkové šetření.

Graf 13 - Měli jste možnost studovat český jazyk v Rusku?

Zdroj : Vlastní zpracování

Na následujícím grafu můžeme vidět, zda respondenti měli možnost studovat český jazyk v Rusku. Zde byly odpovědi uzavřené s výběrem dvou možností. Objevily se zde odpovědi téměř vyrovnané. Respondenti ve větším množství zvolili odpověď – NE (52 %), tedy, že neměli možnost studovat český jazyk v Rusku, přičemž se o to ani někteří nesnažili. Druhou možnou odpovědí byla možnost – ANO, kdy respondenti minimálně krátký čas studovali český jazyk na území Ruska. Na uvedenou odpověď – ANO, navazovala otázka, která je vyobrazena na následujícím grafu. Respondenti, kteří odpověděli – NE (52%), nemuseli zodpovídat na následující otázku č. 16, která je zobrazena na totožném grafu.

**В случае, если Вы выбрали в
предыдущем вопросе вариант ДА,
ответьте, пожалуйста, где Вы учили
русский язык? (Выберите вариант или...**

Graf 14 – Pokud jste odpověděli ANO, kde jste se učili? (Vyberte možnost/doplňte)

Zdroj : Vlastní zpracování

Závěrečná otázka byla určena pro respondenty, kteří odpověděli, že se učili český jazyk v Rusku. Tato otázka si kladla za cíl, zjistit, zda je umožněno učit se český jazyk na ruských školách nebo popř. někde jinde, pokud by o to jevíli zájem. Graf 16 poukázal na to, že většina respondentů si zaplatila kurzy nebo chodila do jazykové školy, kde měli tuto možnost studia (46 %). Následující čtenou odpovědí bylo učení se soukromým učitelem. Ruští respondenti doplnili, že pokud chcete soukromého učitele, musíte být z vyšší vrstvy nebo střední vrstvy, protože ne každý si může soukromého učitele dovolit (33 %).

19 % respondentů bylo samouky. Respondenti rozvedli své odpovědi a poukázali na to, že po příjezdu do České republiky neměli žádné peníze nebo značně omezené finance. Jako pomůcka ruským respondentům při učení českého jazyka dopomohly české noviny či časopisy, které si překládali do ruštiny. Ruští respondenti se vyjádřili, že v České republice nejsou zdaleka na stejné úrovni, jaké dosahovali v Rusku. Důvodem je jazyková bariéra, která jim ztěžuje vykonávat svou profesi v české zemi na stejné úrovni jako v ruské. Jejich jazyk se však postupně díky studiu či vlastní iniciativě za překročením jazykové bariéry zlepšil a to i po písemné stránce. 19 % respondentů se učilo pomocí internetového kanálu youtube.com, taktéž sami.

Někteří dotazovaní respondenti se skrze dotazník vyjádřili, že je téměř nemožné se v Rusku učit česky a nejjednodušší variantou je přestěhovat se do zahraničí.

Mezi posledními otázkami mého dotazníkového šetření byly otázky týkající se práce. První otázka se týkala dřívějšího zaměstnání a to konkrétně v Rusku. Poté následovala otázka, týkající se současného zaměstnání, které vykonávají v České republice. Mým cílem bylo zjistit, zda ruští respondenti měli možnost pracovat ve stejném oboru v Rusku i Česku, nebo jestli museli projít změnou.

7 Analýza nastavených hypotéz

7.1 První hypotéza: Rusové se do České republiky stěhují z důvodu bezpečí, které se jim v jejich zemi nedostává.

Tato hypotéza byla v rámci dotazníkového šetření na základě otázky č. 8 (*Proč jste si vybrali právě Českou republiku?*) vyvrácena, jelikož výstupy z této otázky jasně dokazují, že ruští respondenti nesměřují do České republiky kvůli tomu, že se zdá být zemí bezpečnou. Mezi nejčtenější odpovědi více dotazovaných respondentů do České republiky směřuje hlavně za vzděláváním.

7.2 Druhá hypotéza: Mezi migranty jsou převážně mladí lidé, kteří do Česka přijeli za studiem a chtějí nadále zůstat v České republice.

Druhá hypotéza byla v rámci dotazníkového šetření potvrzena, díky otázce č. 2, kdy počet mladých lidí ve věku do 30 let docílil 74%. Následovně můžeme vidět v otázce č. 4 (*Z jakého důvodu jste přijeli (na delší pobyt 1 rok a více) do České republiky?*), že tato otázka taktéž potvrzuje druhou nastavenou hypotézu, kdy většina migrantů z Ruska do České republiky míří za studiem. Dále můžeme vidět na grafu č. 14 (*Chcete dlouhodobě zůstat v České republice?*), že 53% respondentů chce zůstat, a to na dobu 5 a více let.

8 Závěr a shrnutí praktické části

Ústředním tématem analytické části bylo v návaznosti na teoretickou část, zjistit důvody, které vedou obyvatelé Ruska k migraci do České republiky a jak se dokáží Rusové integrovat v jiné zemi. V rámci výzkumu jsem vytvořila dotazník, jenž obsahoval otázky, směřované přímo na ruskou společnost žijící v České republice. Dále jsem se chtěla dozvědět, zda migrace nějak působí na profesní

zaměření. Hlavním cílem mého dotazníku bylo potvrzení či vyvrácení dvou nastavených hypotéz. Odpovědi ruských respondentů mi pomohly udělat si představu o tom, jak jednoduchá či těžká je pro cizince migrace, a proč se právě k ní rozhodují.

Dotazníkové šetření bylo zaměřeno cíleně. Zajímavé bylo sledovat migranty, kteří zde žijí delší dobu. Ti zcela přesvědčivě hovořili o tom, že Česká republika je jejich domov a nadále tomu tak bude. Migranti, kteří žijí v České republice kratší dobu o tomto přesvědčení zcela nejsou. Spíše jsou přesvědčeni o tom, že vzdělání v České republice a naučení se dalšího jazyka jim otevře dveře do světa, tudíž minimální počet zde nadále nechce zůstat. Jiným důvodem může být také rodina, kdy respondenti odpovídali ve většině, že tu nemají žádného člena rodiny, příbuzného a ani kořeny. Z dalších dostupných informací vyplynulo o respondentech, že neměli možnost studia českého jazyka v Rusku. Jediné dostupné možnosti učení se tohoto jazyka bylo pomocí doučování, které však nebylo cenově dostupné pro všechny. Tudíž při příjezdu do České republiky bylo velmi těžké pro příslušníky starší generace začínat pracovat ve stejné cenové relaci a v oboru, jako v jejich rodné zemi. Museli se doučit český jazyk a poté teprve se mohli ucházet o zaměstnání v oboru. Část respondentů pracovala na podřadných pozicích, vzhledem k tomu, že pro ně nebylo jednoduché najít zaměstnání, které respondenti hledali ve výjimečných případech i dva roky. Pro mladší generaci je začátek integrace v České republice mnohem jednodušší. Při studiích je podporují finančně rodiče, kteří žijí v Rusku. Avšak studia v zahraničí si mohou dovolit jen střední a vyšší vrstvy. Je velmi zajímavé, že někteří příslušníci mladší generace respondentů se necítí nyní již jako Rus, ale spíše jako Čech. Co se týká zvyků a tradic, jsou prý zcela odlišné, a ta část, která zůstává v České republice nadále v tradicích pokračuje.

Integrace Rusků v České společnosti byla překvapující. Výsledky mě velmi překvapily. Česká společnost přijala ruské migranty velmi dobře. Zábrany a strach z let minulých jsou již tabu. Tyto dvě společnosti spolu dokáží vycházet a nemají problém s komunikací. Odlišnosti jsou jen napatrné a to např. v mentalitě.

V závěru své bakalářské práce bych se chtěla vrátit k celkovému pohledu na dotazník – Ruská menšina v České republice. Výsledky dotazníkového šetření potvrdily druhou hypotézu (*Mezi migranty jsou převážně mladí lidé, kteří do Česka přijeli za studiem a chtějí nadále zůstat v České republice*) a vyvrátily

hypotézu první (*Rusové se do České republiky stěhují z důvodu bezpečí, kterého se jim v jejich zemi nedostává*). Z výstupů ruské menšiny vyplynulo, že Česká republika je pro ně nejlepším východiskem při volbě země, kam migrovali či budou v následujících letech migrovat i jejich rodiny či přátelé.

Závěr

Na samém počátku mé práce jsem se potýkala s obtížemi shromáždit dostupnou literaturu v České republice k danému tématu. Tato situace mě velmi překvapila, jelikož jsem předpokládala, že z hlediska diskutabilnosti a aktuálnosti tématu by mohlo v českých knihovnách k této problematice existovat větší množství zdrojů.

Dalším problémem bylo dosáhnout reprezentativnosti dotazníků prostřednictvím dostatečného počtu ruských respondentů. V řešení toho problému mi pomohla skupina ruských přátel, která dále dotazníky rozšířila mezi své vrstevníky a známé.

V závěru práce je nutné zmínit, že výstupy z dotazníkového šetření ovlivnilo zejména věkové zastoupení ruských respondentů. Dotazník byl šířen prostřednictvím veřejných sítí (Facebook) nebo zasláním emailu s odkazem na internetový dotazník, dalo se tedy předem předpokládat, že dotazník vyplní technologicky vzdělanější mladší generace než starší, která internet nevyužívá tak často.

První nastavenou hypotézou bylo: „*Rusové se do České republiky stěhují z důvodu bezpečí, které se jim v jejich zemi nedostává*“, na základě odpovědí respondentů z dotazníkového šetření byla tato hypotéza vyvrácena, jelikož jsou ruští respondenti přesvědčeni, že v Rusku je dostatečně bezpečno.

Druhou nastavenou hypotézou bylo: „*Mezi migranty jsou převážně mladí lidé, kteří do Česka přijeli za studiem a chtějí nadále zůstat v České republice*“. Tato hypotéza byla potvrzena, neboť většina respondentů je ve věku 21 - 30 let a přijíždí do České republiky za studiem. Česká republika, jako jedna z mála zemí, umožňuje nejen ruským migrantům studium bezplatně, za podmínky, že složí jazykovou zkoušku.

Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že 51 % dotazovaných ruských respondentů chce zůstat v České republice kvůli studiu. Další hojně zastoupená skupina (36 % ruských respondentů) je přesvědčena, že Česká republika je ideální volbou pro jejich budoucí život, zvolili zůstat zde natrvalo.

Jelikož tato problematika je zcela stále přítomným jevem, který ovlivňuje skoro každého českého občana, je dle mého podstatné se jí věnovat mnohem aktivněji než doposud. Česká republika je co se týče migrace velmi benevolentní, bohužel nevím, zda to není na závadu.

Seznam literatury

BĚLOŠEVSKÁ, Ljubov. *Duchovní proudy ruské a ukrajinské emigrace v Československé republice (1919-1939): (méně známé aspekty) : [sborník statí]*. 1. vyd. Praha: Slovanský ústav AV ČR, 1999. Práce Slovanského ústavu AV ČR, 351 s. ISBN 80-86420-00-0.

BILÍK, Petr. *České země a Československo ve 20. století. 1. vyd.* [Olomouc: Olomoucký kraj], 2013, 141 s. ISBN 978-80-87535-76-9.

BUBENÍKOVÁ, M. a VACHALOVSKÁ L. *Alfréd Ljudvigovič Bém: 1886-1945? : bibliografie*. Praha: Slovanská knihovna, 1995. ISBN 8070502002.

DRBOHLAV, Dušan. *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?* Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010, 208 s. ISBN 978-80-7419-039-1.

FIDLER, Jiří. *České a evropské dějiny v souvislostech*. 1. vyd. Praha: Fragment, 2015. 112 s. ISBN 978-80-253-2194-2.

KOPŘIVOVÁ, Anastazie. *Osudy ruské emigrace v ČSR po r. 1945*. In VEBER, Václav a kol.: *Ruská a ukrajinská emigrace v ČSR v letech 1918–1945. Ústav světových dějin FF UK, Praha 1993*, s. 80–94.

KOPŘIVOVÁ, Anastazie. 2001. *Sřediska ruského emigrantského života v Praze: (1921-1952)*. 1. vyd. Praha: Národní knihovna, 113 s. ISBN 80-7050-378-5

PAVLÍK, Zdeněk a KUČERA, Milan (eds.). *Populační vývoj České republiky 1990-2002*. 1. vyd. Praha: Demoart, 2002. 607s. ISBN 80-902686-8-4

PEŠKOVÁ, Michaela. *Jsem imigrant: Ja-immigrant : imigranti z bývalých zemí SSSR v České republice*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Vlasta Králová, 2006. 209 s. ISBN 80-87025-07-5

SAVICKÝ, Ivan. *Osudová setkání: Češi v Rusku a Rusové v Čechách: 1914-1938*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1999. 272s. ISBN 80-200-0770-9.

SKOKAN, Ladislav. *Reálie Ruska*, Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně, 2000. 177 s. ISBN: 80-7044-297-2

SLÁDEK, Karel. 2010. *Ruská diaspora v České republice: sociální, politická a religiózní variabilita ruských migrantů*. Praha: Pavel Mervart, 144 s. ISBN 978-80-87378-49-6

SLÁDEK, Karel. *Ruská menšina a česká společnost: východiska transkulturní komunikace*. 1. vyd. Ostrava: Moravapress, 2014. 106 s. ISBN 978-80-87853-12-2

SLÁDEK, Zdeněk. *Ruská emigrace v Československu (Problémy a výsledky výzkumu)*. In: Slovanický přehled: sborník statí, dopisů, zpráv ze života slovanského. Praha: Historický ústav AV ČR, 1993, roč. LXXIX, č. 1

SLÁDEK, Zdeněk – BĚLOŠEVSKÁ, Luba: *Dokumenty k dějinám ruské a ukrajinské emigrace v Československé republice (1918 – 1939)*. 344 s.

SLÁDEK, Zdeněk. 1993. *Ruská emigrace v Československu*. In : *Slovanský přehled : časopis pro dějiny střední, východní a jihovýchodní Evropy*. Praha : Ústav dějin střední a východní Evropy AV ČR. - Roč. 79, č. 1, s. 401. ISSN 0037-6922

SLÁDEK, Zdeněk. *České prostředí a ruská emigrace (1918 - 1938)*. In: Běloševská, Ljubov. *Duchovní proudy ruské a ukrajinské emigrace v Československé republice (1919 - 1939)*. Praha: Slovanický ústav AV ČR, 1999, 351s. ISBN 80-86420-00-0

ŠETŘILOVÁ, Jana. *Otec ruské emigrace*. In: Karel Kramář : studie a dokumenty k 65. výročí jeho úmrtí / Praha : Euroslavica : Slovanický ústav, 2003 s. 170. Telegramy odeslané MZV 1921, 5801 -6000, č. j. 5982/67.

VEBER, Václav. 1995. *Ruská a ukrajinská emigrace v ČSR v letech 1918-1945 : sborník studií*. Praha : Karolinum, 139 s. ISBN 80-7184-083-1

VYCHODILOVÁ, Zdeňka. STĚPANOVÁ, Ludmila. Zeměpisné a politické reálie současného Ruska, Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. 104 s. ISBN: 80-244-1164-4

WARNER, Karl-Friedrich, Jiří HANÁK, Dušan KUBÁLEK a Irena ROHÁČOVÁ. *20. století: kronika 1900-1999*. 1. české vyd. Překlad Stanislav Biman. Praha: Fortuna Print, Edice Kronik, 2002. 1568s. ISBN 80-7321-039-8.

Internetové zdroje

A2: ISSN 1803-6635. *Advojka: Česko místo vojny* [online]. Maxim Fedorov, 2008 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2008/11/cesko-misto-vojny>

Cizinci v České republice: Integrace cizinců v ČR. *Cizinci v ČR* [online]. 2015 [cit. 2016-03-09]. Dostupné z: <http://cizinci.cz/cs/2017-cizinci-v-cr>

Historie.cs: Jiní Rusové. *Česká televize* [online]. 2011 [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10150778447-historie-cs/211452801400022/>

KOPŘIVOVÁ, Anastasie: *Osudy ruské emigrace v Československu: studie a články. Ústav pro studium totalitních režimů: Paměť a dějiny* [online]. 2015 [cit. 2016-04-25]. Dostupné z: <http://www.ustrcr.cz/data/pdf/pamet-dejiny/pad1502/027-034.pdf>

Migrace: Populační vývoj České republiky 1990-2002. *Popin Czech Republic: Czech Republic population information* [online]. 2002 [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: <http://popin.natur.cuni.cz/html2/publications/papers/popdev02cz/migrace.pdf>

Ministerstvo vnitra: České republiky. *Státní občanství: Udělení státního občanství České republiky* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2015 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/udeleni-statniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>

Občanství: Udělování státního občanství ČR. *Občanství* [online]. 2014 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: http://obcanstvi.cestina-pro-cizince.cz/?p=zadost-o-udeleni-statniho-obcanstvi-cr&hl=cs_CZ

Ruská menšina v Česku. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. 2016 [cit. 2016-03-09]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Rusk%C3%A1_men%C5%A1ina_v_%C4%8Cesku

Ruská pomocná akce a Všekozácký svaz. *Militaria: Tématický server z oboru vojenství* [online]. Josef Dolejší, 2011 [cit. 2016-04-24]. Dostupné z:

<http://www.militaria.cz/cz/clanky/valky-a-valecnici/ruska-pomocna-akce-a-vsekozacky-svaz.html>

Ruští studenti na českých vysokých školách. *Media US 4* [online]. Liudmila Kopecká [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: http://aa.ecn.cz/img_upload/23b87ad54f5cd99cdea7aaa84fc89434/rustistudenti.pdf

Чешский центр: ČESKÉ CENTRUM. *Program: Mezinárodní konference Alfréd Ludvigovič Bém a humanitní projekty ruské emigrace* [online]. Knihovna a Fond Ruská emigrace, 2006 [cit. 2016-04-25]. Dostupné z: <http://moscow.czechcentres.cz/cs/program/detail-akce/mezinarodni-konference-alfred-ludvigovic-bem-a-hum/>

Jiné zdroje

Bubeníková, M. - GORJAINOV, A. N.: Alfred Ljudvigovič Bem - Vsevolod Izmajlovič Sreznevskij. *Perepiska 1911 - 1936*

AMZV II. sekce 1918 -1939/ III. řada, karton 339, č. 08.022/1924.

Národní listy 13. 1. 1921, roč. 61, č. 12, Článek Kopala - Stěhovského Porouchané Rusko.

Český statistický úřad: www.czso.cz

Seznam příloh

Příloha 1 – Dotazník: Ruská menšina v České republice (Русская диаспора в Чешской Республике)

Příloha 1

Dotazník : Ruská menšina v České republice.

ОПРОС : Русская диаспора в Чешской Республике

1. Пол: женский / мужской

2. Выберите Ваш возраст

а) до 20

б) 21-30

в) 31-40

г) 41-50

д) старше 50

3. Какое у Вас образование? (Выберите вариант)

а) основное общее образование

б) среднее общее образование

в) средне профессиональное образование

г) высшее образование

4. С какой целью Вы приехали (для длительного пребывания на 1 год и более) в Чешскую Республику?

а) Отдых

б) Воссоединение с семьей

в) Работа

г) Обучение

д) На постоянное место жительства

е) другое (объясните, пожалуйста, почему) .....

5. В случае, если Вы выбрали в предыдущем вопросе вариант Д), ответьте, пожалуйста, как долго Вы уже живете в Чешской Республике?

а) от 1 до 5 лет

б) 5 лет и более

6. Есть ли у Вас в Чешской Республике родственники или семья?

а) Да, у меня есть чешские корни

б) Да, некоторые члены семьи переехали в Чешскую Республику

в) Нет

7. Как Вы оцениваете уровень Вашей интеграции в чешское общество?

а) отлично

б) средне

в) плохо

г) другое .....

8. Почему Вы выбрали именно Чешскую Республику? (Выберите вариант)

а) безопасная страна

б) политические и экономические причины

в) отношение к иностранцам

г) лучшие условия жизни

д) обучение

е) другое .....

9. При переезде в Чешскую Республику решающим было ... (Выберите вариант)

а) финансовая сторона

б) родители, родственники

в) другое .....

10. Кем Вы работали в России? (Дополните, пожалуйста)

.....

11. Кем Вы работаете в настоящее время в Чешской Республике? (Дополните, пожалуйста)

.....

12. Как долго Вы искали работу в Чехии? (Выберите вариант или дополните)

- а) полгода
- б) год
- в) другое .....

13. Вы работаете по своей специальности, или вам приходится работать по другой специальности?

- а) да, я работаю по специальности
- б) нет, я не работаю по специальности

14. Хотите ли Вы долгосрочно пребывать в Чешской Республике? (Выберите вариант)

- а) нет, не хочу
- б) да (около 5 лет)
- в) да (около 10 лет и более)
- г) я не намерен/а покидать Чешскую Республику (Чехии)

15. Была ли у Вас возможность изучать чешский язык в России?

- а) Да
- б) Нет

16. В случае, если Вы выбрали в предыдущем вопросе вариант ДА, ответьте, пожалуйста, где Вы учили русский язык? (Выберите вариант или дополните)

- а) В языковой школе или на курсах
- б) Сам/сама
- в) С репетитором
- г) другое ....